

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Nešetřilová Michala, Dis.

**Podpora vysokoškolských studentů se specifickými potřebami při
využití programů Erasmus**

Olomouc 2019

Vedoucí práce: prof. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

.....

Michala Nešetřilová

Obsah

Úvod	5
Teoretická část	6
1 Vysokoškolský student se specifickými potřebami.....	6
1.1 Student	6
1.2 Systém podpory dětí, žáků a studentů ve vzdělávání	7
1.2.1 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.....	8
1.2.2 Vzdělávání studentů se specifickými potřebami	11
1.3 Vysokoškolské vzdělávání	15
1.4 Vysokoškolské vzdělávání osob se specifickými potřebami.....	17
2 Centra na podporu studentů se specifickými potřebami.....	19
2.1 Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci	19
2.2 Ostravská univerzita – centrum podpory studentů se specifickými potřebami Pyramida	21
2.3 Masarykova Univerzita – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás.....	22
3 Program Erasmus.....	24
3.1 Aktivity programu	25
3.2 Cíle programu	27
3.3 Pro koho je Erasmus určen	29
3.4 Studijní pobyty v zahraničí.....	31
3.5 Pracovní stáže v zahraničí	32
Praktická část	34
4 Metodologická východiska výzkumného šetření	34
4.1 Cíle výzkumného šetření	34
4.2 Kvantitativní metoda	35
4.3 Stanovení hypotéz	37
4.4 Popisu výzkumného souboru.....	38

5	Prezentace výsledků kvantitativního šetření.....	40
5.1	Závěr praktické části.....	52
	Závěr.....	56
	Seznam použité literatury	58
	Seznam použitých zkratk	64
	Seznam tabulek a grafů.....	65
	Seznam příloh.....	66

Úvod

V minulých letech vzrostl na vysokých školách zájem o studijní programy, díky kterým je možné vycestovat za hranice vlastního státu. Možnosti spadající pod celoživotní vzdělávání se stávají novým trendem dnešní doby a dostávají se do popředí zájmu. Mezi stále více diskutovaná a propagovaná témata patří právě také možnosti programu Erasmus.

K výběru tohoto tématu mě přivedla vlastní zkušenost se studentskou výměnou, kterou jsem absolvovala před třemi lety a která přede mě postavila jedinečné životní výzvy. Rozhodnutí pro toto téma bakalářské práce tedy vzešlo hlavně ze zájmu o to, jak probíhá Erasmus pro studenty, kteří mají svou životní situaci ztíženou různými specifickými potřebami. Bakalářská práce se zabývá tím, jakou mají studenti se specifickými potřebami možnost podpory během celého procesu studijních pobytů a pracovních stáží v zahraničí.

Celá práce je rozdělena do dvou hlavních kapitol. První, teoretická část, se zabývá výkladem nejdůležitějších pojmů souvisejících s danou problematikou. Cílem teoretické části je na základě uvedených zdrojů vymezit pojem student se specifickými potřebami, možnosti podpory studentů, vysokoškolské vzdělávání, program Erasmus, studijní pobyt, pracovní stáž a to, jaké jsou cíle a aktivity programu. Také si zde představíme funkce a služby center a středisek pro podporu studentů se specifickými potřebami v České republice.

V praktické části práce, jejíž stěžejní součástí je šetření formou kvantitativního výzkumu, přinesu bližší náhled do přínosu center a středisek na podporu studentů se specifickými nároky v České republice v souvislosti s programem Erasmus. Zvolenou formou pro kvantitativní výzkum bylo dotazníkové šetření.

Cílem šetření bylo zjistit preference studentů vysokých škol při výběru hostitelské instituce. Také jakým způsobem jsou studenti o možnostech výjezdu do zahraničí informováni, způsoby přijímacích řízení studentů, možnosti přípravných jazykových kurzů před odjezdem do zahraničí, zda je rodina studenta podporujícím článkem v organizaci a přípravě na studijní pobyt či pracovní stáž.

Při psaní práce jsem vycházela nejen z odborné literatury, platných zákonů a internetových zdrojů, ale také z osobních prožitků a zkušeností získaných absolvováním pobytu v zahraničí v rámci projektu Erasmus.

Teoretická část

1 Vysokoškolský student se specifickými potřebami

Jak už vyplývá z názvu bakalářské práce, budeme se zde zabývat vysokoškolskými studenty. A to těmi, kteří mají své postavení na vysoké škole ztížené určitými specifickými potřebami. Zajímá nás, jakou mají možnost podpory, jakými způsoby mají svá studia ztížena a jak se těmito studenty zabývá legislativa. Abychom v této problematice získali přehled, je nezbytné některé pojmy definovat.

Následující kapitola bude tedy věnována vysvětlení pojmů student, vysoká škola, speciální vzdělávací potřeba, specifická potřeba a další.

1.1 Student

Hlavním účastníkem terciárního vzdělávání jsou akademičtí pracovníci a studenti, kteří tvoří akademickou obec. Touha získat statut studenta v dnešní době stále roste. S rolí studenta obvykle souvisí určité postavení ve společnosti, které je spojeno s očekáváním okolí. Role studentů je v dnešní společnosti neopomenutelná.

Nutnost neustálého vzdělávání si dnes uvědomuje již téměř každý. Firmy, vládní představitelé většiny států i jedinci. Vědomosti musí být chápány jako dynamický systém, který se neustále mění a utváří. Student jen nesleduje předem naprogramované cesty a nereaguje jen na vnější podněty. Vzdělávání sleduje předem nedefinované složité cesty, které nejsou vždy spojitě. (Barešová, 2003)

Dle zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. § 48 je „podmínkou přijetí ke studiu v bakalářském a magisterském studijním programu dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání. Ke studiu v oblasti umění mohou být přijati též uchazeči s vyšším odborným vzděláním poskytovaným v konzervatořích. Podmínkou přijetí ke studiu v magisterském studijním programu, který navazuje na bakalářský studijní program, je rovněž řádné ukončení studia v bakalářském studijním programu.“ Dále podle § 61 se uchazeč stává studentem dnem zápisu do studia; osoba, které bylo studium přerušeno, se stává studentem

dnem opětovného zápisu do studia. (Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů: (zákon o vysokých školách). In: Sběrka zákonů ČR. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 1998, 39/1998, 111/1998 Sb.)

Podle Slavíka (2012) má studentská role tři složky, které se dotýkají fungování studentů v rámci akademické půdy. Jednou z rolí je student jako osobnost, komplexní a vyzrálá, která je formována sociálním prostředím a svými individuálními dispozicemi. Druhou je student jako klient účastnící se výuky, kterému jsou předávány veškeré dostupné poznatky. A tou poslední složkou je role studenta jako učícího se jedince, který je nakloněn studiu i učení a je motivován k přijímání nových informací a přípravě na své budoucí zaměstnání.

1.2 Systém podpory dětí, žáků a studentů ve vzdělávání

Následující kapitola se bude věnovat pojmům speciální vzdělávací potřeba a specifická potřeba dětí, žáků a studentů. Tyto dva pojmy je od sebe nutné rozlišit a uvést, v jakých případech se které označení používá. Už Listina základních práv a svobod ČR nám ale v článku 33 uvádí, že každý má právo na vzdělání.

Arnoldová (2016) uvádí, že vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je jednou z nejúčinnějších metod kompenzace důsledků postižení. Právě nedostatečná úroveň vzdělání bývá překážkou při hledání pracovního uplatnění na trhu práce, ale i výrazným limitujícím faktorem pro samostatnou výdělečnou činnost. Proto by rodiče těchto žáků měli od počátku usilovat o to, aby se jim dostalo co možná nejlepšího vzdělání, pochopitelně s přihlédnutím k zdravotnímu stavu a schopnostem dětí.

1.2.1 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Možnosti podpory vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami jsou stanoveny legislativně ve školském zákoně č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně zákona č. 82/2015 Sb. a následně ve vyhláškách, zabývajících se vzděláním žáků s potřebou podpůrných opatření (vyhláška MŠMT č.27/2016 sb. a následně vyhláška 270/2017 Sb. kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb.)

Novelizace školského zákona, 82/2015 Sb., která vstoupila v účinnost dne 1. 9. 2016, přináší změny ve vzdělávání. Zavádí nový pojem „podpůrná opatření“, určená dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami. Novela také specifikuje podmínky aplikace podpůrných opatření v praxi a další novinky v oblasti vzdělávání. Dalším přínosem je i umožnění pedagogovi pracovat více s individuálním plánem a individuálním nastavením výuky pro žáka se specifickými vzdělávacími potřebami.

Adamus (2016) ve své publikaci uvádí, že dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění, § 16, se podpůrnými opatřeními rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením. (Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: (školský zákon). In: Sbíрка zákonů ČR. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 2004, 190/2004, 561/2004 Sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>)

Příčemž podpůrná opatření spočívají v:

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených. (Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: (školský zákon). In: Sbíрка zákonů ČR. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 2004, 190/2004, 561/2004 Sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>)

„Podpůrná opatření při vzdělávání žáka, který:

- nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá jeho potřebám. Žákům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje také v psaném českém jazyce, přičemž znalost českého jazyka si tyto žáci osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako cizího jazyka.

- při komunikaci využívá prostředků alternativní a augmentativní komunikace si volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám dítěte, žáka.“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 172)

„Podpůrná opatření jsou definována jako nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta a prakticky se člení do 5 rozdílných stupňů v závislosti na hloubce či míře potřebné podpory. Stupně podpůrných opatření se pak liší na základě organizační, pedagogické a finanční náročnosti.“ (Petr Adamus, 2016, s10)

Arnoldová uvádí, že I. stupeň podpůrných opatření vždy navrhuje a poskytuje škola, pokud jsou pro obtíže žáka dostatečné pedagogické postupy. Slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělání žáka, například pomalejší tempo práce, malé obtíže v psaní, čtení, počítání, v koncentraci a pozornosti. Mírné úpravy režimu školní výuky a domácí přípravy dosáhnou zlepšení. Také pokud jsou obtíže žáka vyvolané zejména aktuálním nepříznivým zdravotním nebo psychickým stavem, případně se jedná o dlouhodobé problémy malého rozsahu a intenzity. Úpravu navrhují pedagogičtí pracovníci spolupracující s pedagogickým pracovníkem poskytujícím poradenské služby ve škole a také se žákem a jeho zákonným zástupcem. Škola přihlíží k sociálnímu statutu studenta, k jeho rodinnému prostředí a vztahům s okolím.

Kromě prvního stupně podpůrných opatření je možné zvolit opatření druhého až pátého stupně. „II. až V. stupeň navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování školní vzdělávací program a lze je kombinovat. Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení a udělení písemného informovaného souhlasu žáka nebo jeho zákonného zástupce. Jedná se především o úpravy metod výuky, didaktické postupy a úpravy v kritériích hodnocení žáka, případně o změny ve strategiích učení žáka. Může postačovat zvýšená individualizace v postupech se žákem, nebo je třeba, aby se na úpravách v postupech vzdělávání žáka domluvilo více pedagogů. Pak je vhodné vytvářet plán pedagogické podpory. Plán stručně popisuje, kde má žák problémy, co se v postupech práce změní a jak se to promítne do metod práce, organizace vzdělávání žáka i jeho hodnocení. Pokud zvolené úpravy v práci s žákem nepovedou ani po 3 měsících k očekávané změně, obtíže žáka budou pokračovat nebo se budou zhoršovat, pak vysílá škola zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka do školského poradenského zařízení.“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 174)

1.2.2 Vzdělávání studentů se specifickými potřebami

Výše uváděná legislativa je zaměřena na primární a sekundární vzdělávání a mluví o speciálních vzdělávacích potřebách. U předškolního vzdělávání, povinné školní docházky, základního vzdělávání, středního vzdělávání, vyššího odborného vzdělávání, základního uměleckého, jazykového a zájmového vzdělávání tedy používáme pojem – děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami. Z těchto potřeb vycházejí u vysokoškolských studentů specifické potřeby, nejde ale využívat stejného pojmu.

Terciární vzdělávání nalezneme v zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů. Patří sem zákon č. 168/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění zákona č. 303/2017 Sb.

„Podle z. 111/1998 mají studenti i uchazeči o studium se zdravotním postižením či znevýhodněním právo získat vysokoškolské vzdělání. Systém podpory studentů se SP poskytuje každému studentovi a uchazeči o studium v maximální možné míře takovou službu nebo úpravu studia a prostředí, které umožní důsledky postižení kompenzovat. Poskytované služby a úpravy však nesmějí snižovat studijní nároky, tzn., že každý student musí prokázat stejné průběžné i výstupní výsledky pro dosažení požadované kvalifikace“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 182)

Problematika studentů se specifickými potřebami je popsána v dokumentu - Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy Č. j.: MSMT-2019/2019-2.

V dokumentu se píše, že „pokud chce student využívat podpory studentů se specifickými potřebami, musí nejdříve požádat o zařazení do evidence mezi studenty se specifickými potřebami.“ To se neděje automaticky, ale je k tomu nutné následující: „Udělit informovaný souhlas studenta, dodat potvrzení o zdravotním postižení studenta a provedení tzv. funkční diagnostiky studenta, ke které se musí student přihlásit. Evidence těchto studentů je základní podmínkou získání příspěvku pro fakulty od MŠMT na zvýšené

náklady na studium. Výše příspěvku se odvíjí od typu postižení studenta a studovaného oboru.“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 184)

Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy Č. j.: MSMT-2019/2019-2. Příloha č. 3 Metodický pokyn k financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami, část 2 Kategorie studentů se specifickými potřebami pro účely financování zvýšených nákladů spojených se zajišťováním studia těchto studentů uvádí tuto kategorizaci:

Článek 2 Kategorie studentů se specifickými potřebami:

A. Student se zrakovým postižením

A1. uživatel zraku

A2. uživatel hmatu/hlasu

B. Student se sluchovým postižením

B1. uživatel mluveného jazyka

B2. uživatel znakového jazyka

C. Student s pohybovým postižením

C1. s postižením dolních končetin

C2. s postižením horních končetin

D. Student se specifickými poruchami učení

E. Student s poruchou autistického spektra

F. Student s jinými obtížemi, vymezenými níže v části 2, čl. 3, odst. 9

Článek 3 Vymezení kategorií studentů se specifickými potřebami:

(1) Uživatel zraku (A1)

Student, jehož zraková vada stále umožňuje práci zrakem (a to i s textem), s běžnými formáty dokumentů, včetně vizuálních. Úprava obrazu spočívá ve zvětšování nebo jiných změnách optického charakteru, není třeba využívat odečítače obrazovky.

(2) Uživatel hmatu / hlasu (A2)

Student, který pracuje buď s hmatově tištěnými dokumenty, nebo s odečítači obrazovky (v kombinaci s hmatovým displejem nebo hlasovým výstupem), a tedy vyžaduje editovatelný formát textového dokumentu, příp. dokument obsahově i formálně adaptovaný.

(3) Uživatel mluveného jazyka (B1)

Student se sluchovým postižením, který v interpersonální komunikaci preferuje mluvený jazyk (tzn. nejčastěji češtinu) v mluvené nebo psané podobě.

(4) Uživatel znakového jazyka (B2)

Student se sluchovým postižením, který v interpersonální komunikaci preferuje znakový jazyk (tzn. nejčastěji český znakový jazyk).

(5) Student s postižením dolních končetin (C1)

Student, který – s ohledem na své pohybové postižení – ke svému samostatnému pohybu nezbytně potřebuje a využívá dalších osobních zařízení, ať už se jedná o opěrné hole, nebo mechanické či elektrické vozíky.

(6) Student s postižením horních končetin (C2)

Student, který je schopen horními končetinami vykonávat jen v omezené míře nebo za použití speciálních pomůcek či modifikovaných postupů činnosti, které se se studiem běžně spojují, jako je pořizování poznámek vlastní rukou, příp. i na klávesnici, manipulace s předměty a zařízeními, které jsou nezbytné pro plnění studijních povinností (fyzické knihy, psací potřeby, přístrojová technika atd.), příp. manipulace s předměty běžné denní potřeby.

(7) Student se specifickými poruchami učení (D)

Student, kterému dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, příp. často souběžně se vyskytující poruchy pozornosti objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti.

(8) Student s poruchou autistického spektra (E)

Student, kterému neurovývojová porucha autistického spektra, včetně Aspergerova syndromu, objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti.

(9) Student s jinými obtížemi (F)

Student, kterému jiná psychická porucha či obtíže, včetně neautistických neurovývojových poruch, tj. narušených jazykových, řečových a jiných komunikačních schopností, nebo chronické somatické onemocnění objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti. (Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, příloha č. 3 Financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami. Č. j.: MSMT-2019/2019-2, s. 28)

Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, příloha č. 3 Financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami. Část 2. Článek 1 uvádí, že „kategorie studentů se specifickými potřebami vzniklými v interakci zdravotního postižení nebo zdravotního stavu studenta a studijního prostředí vycházejí výhradně z aspektů relevantních pro studium na vysoké škole a zohledňují jejich finanční dopad. Medicínské hledisko je bráno v potaz jako vstupní informace kvůli základní objektivitě specifických potřeb studenta, zatímco rozhodujícím aspektem pro zařazení do některé z níže uvedených kategorií je funkční princip.

Funkčním principem vymezení jednotlivých kategorií se rozumí takový přístup, při němž není rozhodující samotná lékařská diagnóza, ale její praktický dopad na činnosti související se studiem konkrétního oboru/programu. Dopad objektivně doloženého zdravotního postižení nebo zdravotního stavu konkrétního studenta na aktivity nezbytné pro studium zvoleného oboru/programu je předmětem funkční diagnostiky.“ (Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, příloha Č. j.: MSMT-2019/2019-2, s. 27)

Absolvovat funkční diagnostiku je nutné pro zařazení do Evidence SSP. Funkční diagnostika bude „při studiu sloužit jako doklad o možných modifikacích průběhu vzdělávání. Jako doklad k této diagnostice slouží potvrzení od lékaře. Diagnostika je provedena odborníky přímo na fakultách a v jejím rámci jsou sestavena mimo jiné doporučení a úpravy v kurzech oboru, do kterého se student zapsal. Zpracovává se na zvláštní formulář, po jehož předložení se student domluví s konkrétními pedagogy na modifikaci výuky popřípadě zkoušení. Jejím účelem je identifikovat potřeby a případná omezení studenta v průběhu studia

a následně navrhnout vhodné mechanismy či opatření vedoucí k jejich uspokojování či kompenzaci.“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 185)

1.3 Vysokoškolské vzdělávání

V následující kapitole s názvem vysokoškolské vzdělání si vysvětlíme, co si pod tímto pojmem představit, kde toto vzdělávání probíhá, jaké role hraje ve společnosti a jaké jsou jeho výsledky. „Vzdělání je působení na všestranné zdokonalování člověka“ Jan Amos Komenský

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů definuje vysoké školy a vzdělávání takto:

§1 Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že:

a) uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,

b) umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,

c) poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,

d) hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,

e) přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,

f) rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů. (Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů: (zákon o vysokých školách). In: Sběrka zákonů ČR. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 1998, 39/1998, 111/1998 Sb.)

Vysokoškolskými institucemi, poskytující terciární vzdělávání jsou vysoké školy. Ty jsou nejvyšším článkem vzdělávací soustavy s právem udělovat akademické tituly. „Realizace výuky na vysokých školách probíhá na univerzitních a neuniverzitních typech vysokých škol, kde neuniverzitní typ vysoké školy je oprávněn realizovat bakalářský studijní program, případně magisterský studijní program, univerzitní typ vysoké školy může uskutečňovat všechny typy studijních programů, včetně doktorského. Dle právní normy v České republice existují vysoké školy veřejné, soukromé a státní.“ (Helena Grecmanová a Miroslav Dopita, 2013, s. 21)

„Vysokoškolské vzdělání v České republice probíhá na univerzitách sdružujících jednotlivé fakulty s různým zaměřením. Student studující na vysoké škole může získat vzdělání jak v oblasti humanitní, tak technické či přírodovědné.“ (Peutelschmiedová a kol., 2006, s. 28)

„Vysoké školy jsou nejvyšším článkem vzdělávací soustavy, který realizuje terciární vzdělávání. Vysoké školy jsou centra vzdělávání, nezávislého poznávání a tvůrčí lidské činnosti, která hrají významnou roli ve vědeckém, ekonomickém, sociálním a kulturním rozvoji celé společnosti a země. Vysoké školy uchovávají a rozšiřují úroveň lidského poznání, umožňují lidem rozvoj jejich znalostí, formují myšlení, pomáhají rozvíjet lidskou společnost a spolupráci mezi státy. Vysoká škola je podle ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku právní osobou. Vysokoškolské úkoly plní prostřednictvím realizace akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání.“ (Jan Michalík a Martin Škurek, 2014, s. 28)

Peutelschmiedová (2006) uvádí dálkovou formu studia, nebo formu denní v různých programech. Podmínkou k přijetí uchazeče ke studiu na vysoké škole je vykonání maturitní zkoušky a splnění kritérií, která jsou potřebná k přijetí. Studijní programy mohou být tříleté, až šestileté. V případě dálkového studia i víceleté. Po ukončení vysokoškolského studia

si mohou studenti rozšiřovat vzdělání v různých navazujících postgraduálních studijních programech.“

„Výsledkem vzdělávání chápeme vzdělání, jakožto vybraný a uspořádaný soubor poznatků, duchovních hodnot, apod. Vzdělání se následně promítá do vnitřních kvalit projevujících se v osobnosti, což nazýváme vzdělaností. Vzdělanost je tedy jedna ze základních hodnot společnosti. Vzdělanost vychází zejména z historického vývoje, kdy se v Evropě rozvinulo hned několik národních vzdělávacích systémů. Tyto vzdělávací systémy vycházejí z různých principů a hodnotových paradigmat odrážejících národní události i politiku dané doby. Pojetí i dostupnost vzdělání se zároveň odvíjí od kultury v dané zemi, jejími součástmi.“ (Jan Michalík a Martin Škurek, 2014, s. 7)

1.4 Vysokoškolské vzdělávání osob se specifickými potřebami

Studium osob se specifickými potřebami na vysokých školách je doprovázeno určitými obtížemi a nelehkými situacemi. Nyní si uvedeme, jaké má student se specifickými potřebami na vysoké škole možnosti a kde může nalézt podporu během studií.

„Možnost vzdělávat se, jinak právo na vzdělání, je jedním ze základních lidských práv, které je chráněno mnoha mezinárodními dokumenty, ale i právními předpisy, které jsou součástí právního řádu České republiky. Vzdělání má veliký vliv na kvalitu našich životů. Proto je právo na vzdělání zakotveno v ústavách či lidsko-právních dokumentech většiny států světa a mezinárodních organizací, které chrání i postavení studentů se zdravotním postižením.“ (Jan Michalík a Martin Škurek, 2014, s. 12)

Podle zákona o vysokých školách 111/1998 Sb. mají studenti i uchazeči o studium se zdravotním postižením či znevýhodněním stejné právo získat vysokoškolské vzdělání jako jejich zdraví kolegové. „Systém podpory studentům se SP poskytuje každému studentovi a uchazeči o studium v maximální možné míře takovou službu nebo úpravu studia prostředí, které umožní důsledky postižení kompenzovat. Poskytované služby a úpravy však nesmějí snižovat studijní nároky, tzn., že každý student musí prokázat stejné průběžné i studijní výsledky pro dosažení požadované kvalifikace.“ (Anna Arnoldová, 2016, s. 182)

„Po splnění podmínek nezbytných pro přijetí ke studiu na vysoké škole se stává osoba se specifickými vzdělávacími potřebami studentem dané univerzity. Studium osob se specifickými potřebami na vysokých školách s sebou nese značné problémy, se kterými se musí student potýkat. Studium bez jakékoliv opory je velmi obtížné, proto vznikají centra, která těmto osobám pomáhají při odstraňování bariér vzniklých při studiu.“ (Peutelschmiedová a kol., 2006, s. 29)

Květoňová (2007) uvádí, že v současné době jsou anebo se budují centra téměř na všech univerzitách v České republice. Jejich úlohou je nejen přepisování textu do Braillova písma, tlumočení ve znakovém jazyce či konzultace s vysokoškolskými pedagogy. Nabízí také možnost různých kurzů pro celoživotní vzdělávání v oblasti výpočetní techniky, zdokonalení se v cizím jazyce atd.

Podle Arnoldové (2016) mezi nabízené služby pro studenty se SP patří také modifikace přijímacího řízení odlišné od běžného postupu v minimální nutné míře. Modifikace studijních podmínek v průběhu studia, které mohou být poskytovány na úrovni celouniverzitní nebo fakultní. Klíčové podpůrné služby, které jsou nezbytné a patří k nim asistence při studiu (osobní asistence), digitalizace studijních materiálů, tlumočnické, přepisovatelské a zapisovatelské služby, informační a poradenské služby, zapůjčování pomůcek, individuální výuka nebo zajišťování bezbariérového přístupu.

2 Centra na podporu studentů se specifickými potřebami

V předešlé kapitole jsme si nastínili problematiku center a středisek na podporu studentů, vybudovaných na vysokých školách v České republice. Tato centra jsou podporou pro studenty, kteří jejich pomoc nezbytně potřebují. Nabídka zahrnuje také pomoc v souvislosti s programem Erasmus a v překonávání možných překážek. Následující kapitola popisuje některá centra fungující na území České republiky a jejich činnosti.

2.1 Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci

Univerzita Palackého považuje za jednu ze svých priorit trvalou podporu studentů se specifickými potřebami a již několik let vypracovává systém, který pomáhá vyrovnávat příležitosti ke studiu studentům s různými druhy specifických potřeb.

Jde o celouniverzitní zařízení poskytující komplexní odborný poradenský, technický a terapeutický servis studentům se specifickými potřebami, kteří studují na některé z osmi fakult Univerzity Palackého. V současnosti zajišťuje podporu téměř dvěma stům studentů se specifickými potřebami.

Centrum vzniklo v roce 1996 pod názvem Centrum pomoci handicapovaným, a to při Katedře speciální pedagogiky (současném Ústavu speciálněpedagogických studií) na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. (<http://cps.upol.cz/>)

Hlavním cílem centra je, „aby centrum poskytovalo pomoc a podporu při integraci studentům se specifickými potřebami do vysokoškolského života. Jedině tak se stane univerzita místem poskytujícím vzdělání široké veřejnosti bez ohledu na zdravotní stav či specifické potřeby vyplývající ze zdravotního postižení či znevýhodnění.“ (Ludíková, Langer, Pastieriková, 2015, s. 10)

Centrum provádí tyto činnosti:

- „poskytuje studentům a účastníkům programů celoživotního vzdělávání se specifickými potřebami Univerzity Palackého odborný poradenský, technický a terapeutický servis;
- poskytuje poradenské služby pro vyučující;
- vyvíjí spolupráci se studijními odděleními jednotlivých fakult;
- spolupracuje se středními školami, na nichž studují žáci se specifickými potřebami;
- navazuje spolupráci i s dalšími poradenskými zařízeními v rámci Olomouckého kraje, magistrátem města Olomouc v podobě aktivní účasti na projektu Bezbariérová Olomoc;
- na úrovni celostátní a zahraniční probíhá aktivní kooperace s poradenskými centry v Brně, v Praze, v Hradci Králové, v Ostravě, v Pardubicích, s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre a dalšími.“ (Ludíková, Langer, Pastieriková, 2015, s. 11)

Centrum poskytuje služby buď ambulantní, nebo terénní formou. Terénní služby jsou „poskytovány přímo v reálných studijních podmínkách, obvykle tedy v prostorách, kde se realizuje přímá studijní činnost.“ (Ludíková, Langer, Pastieriková, 2015, s. 31)

Pomoc centrem je také možná v různých formách a to buď formou osobního kontaktu, nebo kontaktu na dálku pomocí komunikačních a informačních technologií. Nabídka centra zahrnuje také tlumočnické služby, služby osobní a studijní asistence. Centrum disponuje také bohatým technickým vybavením v podobě různých technických kompenzačních pomůcek. Patří sem například bezbariérové plošiny, hlasové majáčky, vestavěné indukční smyčky a podobně. (Ludíková, Langer, Pastieriková, 2015)

2.2 Ostravská univerzita – centrum podpory studentů se specifickými potřebami Pyramida

V roce 2008 bylo na Ostravské univerzitě založeno Centrum podpory studentů se specifickými potřebami – Pyramida.

Pracovníci centra Pyramida jsou odborníci z katedry speciální pedagogiky a zástupci jednotlivých fakult, kteří působí jako koordinátoři. „Hlavním cílem a náplní centra Pyramida je poskytnutí odborných služeb k zajištění optimálních podmínek pro studium osob se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním na OU.“ (Martin Kaleja, Renata Kovářová, Eva Zezulková, Petr Franiok, 2012, s. 42)

Mezi základní škálu služeb, které centrum pyramida poskytuje, patří:

- „poskytování pedagogického poradenství, speciálně pedagogického poradenství, konzultace psychologa k řešení obtížných situací a aktivní prosazování řešení oprávněných individuálních studijních záležitostí studentů SPP,
- zprostředkování tlumočnické a asistenční služby,
- zajišťování zapisovatelské služby,
- zajišťování individuální výuky,
- poskytování podpory při vyhledávání v elektronických katalozích a databázích odborných informací,
- poskytování informací o knihovnicko – informačních službách,
- poskytování podpory při orientaci na webu OU,
- kopírování dokumentů, tisk ve zvětšeném nebo bodovém písmu, na braillové tiskárně,
- převod výukových materiálů a dokumentů do potřebné podoby,
- přístup k dokumentům ve spolupráci s institucemi zaměřenými na vzdělávání osob se smyslovým postižením, asistenčními centry a specializovanými knihovnami v ČR i v zahraničí,
- pomoc při obsluze kompenzační techniky včetně zápůjční služby,
- organizace kurzů znakového jazyka pro studenty OU.“ (Martin Kaleja, Renata Kovářová, Eva Zezulková, Petr Franiok, 2012, s. 43 - 44)

Centrum pyramida dále nabízí své služby v těchto oblastech: uchazečům o studium poskytuje – informace o možnostech studia, individuální konzultace o přijímacím řízení, organizace přípravných kurzů ke studiu na vysoké škole.

Studentům se specifickými potřebami zajišťuje – pedagogické poradenství, tlumočnické a asistenční služby, pomoc při orientaci, možnost využívat počítačovou techniku v centru Pyramida. Pro zaměstnance OU zprostředkovává – kurzy znakového jazyka, odborné semináře a školení, individuální poradenství. (Martin Kaleja, Renata Kovářová, Eva Zezulková, Petr Franiok, 2012)

2.3 Masarykova Univerzita – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás

Středisko Teiresiás, plným názvem Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky, zřídila Masarykova univerzita v Brně v roce 2000. Jeho úkolem je zajišťovat, aby studijní obory akreditované na univerzitě byly v největší možné míře přístupné také studentům nevidomým a slabozrakým, neslyšícím a nedoslýchavým, s pohybovým handicapem, případně jinak postiženým.

Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky je celouniverzitním pracovištěm Masarykovy univerzity. Jeho úkolem je zajišťovat, aby studijní obory akreditované na univerzitě byly přístupné studentům se smyslovým nebo jiným handicapem. (<https://www.teiresias.muni.cz/>)

Služby střediska jsou určeny především studentům Masarykovy univerzity, vyučujícím a zaměstnancům Masarykovy univerzity, neakademické veřejnosti, buď osobám se specifickými potřebami, nebo těm, kterých se vzdělávání žáků a studentů s postižením dotýká, akademickým a neakademickým institucím zajišťujícím vzdělávání žáků a studentů s postižením.

Dále nabízí:

- studijní poradenství - organizační zajištění přístupného zápisu do studia, organizaci průběhu studia (tvorba individuálního studijního plánu, organizace individuální výuky,

příp. zkušebních termínů), organizační pomoc při jednání s vyučujícími a pracovníky fakultních studijních oddělení,

- technické zázemí - zajištění vhodných technologií potřebných pro zpřístupnění výuky studentů s postižením, především pak zajištění speciální výpočetní techniky (hardware i software) pro případy individuální výuky v prostorách střediska Teiresias, zápůjčky technického vybavení ať už přímo potřebnému studentovi, nebo pracovišti, které bude jeho výuku zajišťovat, konzultace a metodické vedení v případě nových nebo méně obvyklých technických řešení,
- tlumočnický a přepisovatelský servis, služby univerzitní knihovny pro studenty se specifickými nároky, osobní asistence a nácvik prostorové orientace.
(<https://www.teiresias.muni.cz/>)

3 Program Erasmus

Tématem bakalářské práce je také program Erasmus, kterému je věnována celá následující kapitola. Ta je rozdělena do jednotlivých podtémat pro lepší vyobrazení celého projektu. Program Erasmus je největším projektem, který podporuje evropskou spolupráci vysokoškolského vzdělávání. Výjimečnost tohoto programu spočívá především v provázanosti jednotlivých aktivit, díky kterým představuje souhrnný nástroj pro modernizaci vysokých škol v Evropě.

V prvním roce, kterým byl rok 1987, se do programu zapojilo 11 zemí a zahraniční studijní pobyt absolvovalo na evropské úrovni 3244 studentů. Od té doby prošel program Erasmus řadou změn. V roce 1995 se stal Erasmus součástí rámcového vzdělávacího programu Socrates, spektrum aktivit programu se postupně rozšiřovalo o mobility učitelů a projekty mezinárodní spolupráce mezi vysokými školami. Mobilita studentů i nadále zůstala hlavní aktivitou programu, díky níž je program považován za nejznámější a nejpoblárnější vzdělávací program Evropské unie (Botas & Huisman, 2013).

Název Erasmus vznikl z příjmení holandského renesančního humanisty Erasma Rotterdamského, může být však rovněž čten jako akronym European Action Scheme for the Mobility of University Students. Program v Česku spravuje Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP). Program Erasmus je od ledna roku 2014 nahrazen programem Erasmus+. (Historie. Historie programu Erasmus [online]. Nový Jičín: EDUCA, 2017 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.educa-sos.eu/erasmus-historie>)

V dnešní době se programu Erasmus účastní všech 28 členských států EU, dále také Island, Norsko, Lichtenštejnsko, Turecko, bývalá Jugoslávská republika, Makedonie a Srbsko. Pro mobility mezi programovými a partnerskými zeměmi jsou způsobilé partnerské organizace také z těchto regionů: Západní Balkán, Země východního partnerství, Země jižního středomoří, Ruská federace, Asie, Střední Asie, Latinská Amerika, Jižní Afrika, ostatní průmyslové země. (Projekty mobility osob / vysokoškolské vzdělávání. Erasmus + [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-vysokoskolske-vzdelavani/>)

Program Erasmus+ navazuje na minulé zkušenosti z různých projektů a hledí do budoucna. Staví na tom, čeho se podařilo v minulosti v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže dosáhnout. „Aby se účastníci snáze orientovali v celé škále projektů, které Erasmus+ nabízí, je dále možné kromě společné značky Erasmus+ používat pro aktivity zaměřené na specifickou oblast tyto názvy:

- „Erasmus+: Comenius“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti školního vzdělávání;
- „Erasmus+: Erasmus“ pro aktivity programu týkající se výlučně vysokoškolského vzdělávání a zaměřující se na programové země;
- „Erasmus+: Erasmus Mundus“ pro Sdílené magisterské studium Erasmus Mundus;
- „Erasmus+: Leonardo da Vinci“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
- „Erasmus+: Grundtvig“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti vzdělávání dospělých;
- „Erasmus+: Mládež“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti neformálního a informálního učení mládeže;
- „Erasmus+: Jean Monnet“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti studia Evropské unie;
- „Erasmus+: Sport“ pro aktivity programu týkající se výlučně oblasti sportu.“
(Erasmus+: Příručka k programu [online]. 15/01/2019. Praha, 2019 [cit. 2019-05-28]. ISBN 978-92-79-31161-1. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/erasmus-plus-programme-guide-2019_cs_1.pdf)

3.1 Aktivity programu

Aktivity programu Erasmus+ jsou rozdělovány na aktivity decentralizované a aktivity centralizované. Decentralizované aktivity zahrnují činnost přijímání žádostí, hodnocení, výběr a přidělování finančních prostředků. Tyto činnosti spadají do kompetencí národních agentur každé země zapojené do LLP (lifelong learning programe). Centralizované aktivity spravují proces přijímání žádostí o projekty, jejich hodnocení, výběr projektů a přidělování finančních

prostředků. Tento proces je řízen Výkonnou agenturou Evropské komise (EACEA), která sídlí v Bruselu.

V rámci decentralizované aktivity umožňuje program Erasmus+ následující:

- mobilitu studentů na pracovní stáže – možnost práce v zahraniční organizaci v délce 3 – 12 měsíců,
- mobilitu studentů na studijní pobyty - možnost studia v zahraničí na dobu 3-12 měsíců,
- mobilitu zaměstnanců na výukové pobyty – možnost výuky na zahraniční škole v rozsahu 5 - ti výukových hodin a 6 - ti týdnů,
- mobilitu zaměstnanců na školení - odborné školení v zahraničí v rozsahu 1 - 6-ti týdnů,
- organizaci mobilit – možnost získání finančních prostředků pro VŠ, VOŠ či zprostředkovatelské organizace, které realizují minimálně jeden z typů mobilit
- intenzivní programy – zahrnují projekty krátkých studijních programů, jako jsou na příklad letní školy, kterých se účastní učitelé a studenti domácích i zahraničních škol,
- intenzivní jazykové kurzy – zahrnující jednak jazykové kurzy méně používaných jazyků určených pro studenty programu Erasmus, kteří v rámci svého pobytu v zahraničí tyto jazyky používají, ale i intenzivní kurzy českého jazyka pro zahraniční studenty programu Erasmus, kteří přijíždí do ČR studovat či pracovat.

Centralizované aktivity:

- multilaterální projekty – projekty podporující spolupráci vysokoškolských institucí navzájem či s jinými zúčastněnými stranami,
- akademické sítě – aktivity, jejichž cílem je podporovat evropskou spolupráci a inovaci týkající se konkrétních tematických oblastí,
- doprovodné aktivity – cílem je podporovat aktivity, které nejsou oprávněné v rámci hlavního programu Erasmus, ale přispívají k dosažení jeho cílů.

(Naep. Výjezdy do zahraničí[online]. [cit. 2019-04-17] Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=viewprojectfolder&project_folder_id=37&%3)

3.2 Cíle programu

Důležitou součástí každého projektu jsou také jeho určité cíle, k jejichž naplnění aktivity směřují. Jaké jsou hlavní cíle programu Erasmus popíšeme v následujících řádcích práce.

„Cílem vzdělávacího programu Erasmus je podnítit spolupráci škol, přispět k dalšímu rozvoji vzdělávacích systémů, podpořit zlepšení kvality výchovy a vzdělání, nabídnout všem studujícím možnost vzájemného poznání a posílit vědomí evropské identity.“ (Tamara Muchová, 2008, s. 41)

Cílem programu Erasmus+ je přispět k dosažení cílů strategie Evropa 2020 pro růst, zaměstnanost, sociální rovnost a začlenění, jakož i cílů strategického rámce EU pro vzdělávání a odbornou přípravu. Program Erasmus+ má rovněž sloužit k prosazování udržitelného rozvoje v oblasti vysokoškolského vzdělávání a přispívat k dosažení cílů strategie EU pro mládež.

Ke konkrétním otázkám, na které se program zaměřuje, patří:

- snižování nezaměstnanosti, zvláště mezi mladými lidmi,
- propagace vzdělávání dospělých, zvláště osvojování nových dovedností a znalostí,
- motivace mladých lidí k účasti na rozvoji evropské demokratické společnosti,
- podpora inovací spolupráce reforem,
- omezení míry předčasného ukončování školní docházky,
- podpora spolupráce a mobility s partnerskými zeměmi EU. (Erasmus+. Evropská komise [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs

Jako stěžejní fáze životního cyklu projektů Erasmus+ je šíření a využívání výsledků projektu. Zúčastněným organizacím umožňují informovat ostatní o výsledcích a výstupech a sdílet je. Jedním z dalších základních kamenů evropského projektu je mnohojazyčnost. Mnohojazyčnost je významným symbolem úsilí EU o jednotu v rozmanitosti. Cizí jazyky patří mezi dovednosti, které zvyšují šance mladých lidí na trhu práce a umožňují jim maximálně využít dostupných možností. Evropská unie si stanovila cíl, že každý občan by měl mít možnost si již od dětství osvojit nejméně dva jazyky. (Erasmus+: Příručka k programu [online]. 15/01/2019. Praha, 2019 [cit. 2019-05-28]. ISBN 978-92-79-31161-1. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/erasmus-plus-programme-guide-2019_cs_1.pdf)

Program Erasmus+ se zaměřuje na podporu rovných příležitostí a inkluze tak, že pomáhá s přístupem ke vzdělávání těm studentům, kteří čelí ve srovnání s vrstevníky znevýhodněním. Jedná se o tato znevýhodnění omezující nebo bránící účasti v nadnárodních aktivitách:

- zdravotní postižení - účastníci se speciálními potřebami
- problémy v oblasti vzdělávání: mladí lidé s poruchami učení, osoby, které předčasně ukončily školní docházku, dospělí s nízkou kvalifikací, mladí lidé se špatným školním prospěchem,
- ekonomické překážky: osoby s nízkou životní úrovní, s nízkým příjmem, osoby závislé na systému sociálního zabezpečení nebo bezdomovci; dlouhodobě nezaměstnaní mladí lidé nebo mladí lidé trpící dlouhodobě chudobou; lidé s dluhy nebo finančními problémy;
- kulturní odlišnosti: přistěhovalci či uprchlíci nebo potomci přistěhovalců či uprchlíků; příslušníci národnostních nebo etnických menšin;
- zdravotní problémy: osoby s chronickými zdravotními potížemi, s vážným onemocněním nebo závažným psychiatrickým onemocněním;
- sociální překážky: osoby vystavené diskriminaci na základě pohlaví, věku, etnického původu, náboženského vyznání, sexuální orientace, zdravotního postižení atd.; osoby s omezenými sociálními dovednostmi nebo asociálním či rizikovým chováním; osoby v nejisté situaci;
- geografické překážky: osoby z odlehklých nebo venkovských oblastí; osoby žijící na malých ostrovech nebo v okrajových oblastech; osoby z problematičtějších

městských čtvrtí; (Erasmus+: Příručka k programu [online]. 15/01/2019. Praha, 2019 [cit. 2019-05-28]. ISBN 978-92-79-31161-1. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/erasmus-plus-programme-guide-2019_cs_1.pdf)

Erasmus+ si klade za cíl zvýšit kvalitu a přiměřenost kvalifikací a dovedností. Dvě třetiny prostředků z tohoto programu jsou určeny na stipendia více než 4 milionům osob za účelem studia, odborné přípravy, práce či dobrovolnické činnosti v zahraničí v období 2014–2020 (oproti 2,7 milionu v období 2007–2013). (Erasmus+. Dům zahraniční spolupráce [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/cz/erasmus-plus/>)

3.3 Pro koho je Erasmus určen

Aktivity programu Erasmus+ jsou určeny nejenom studentům, kteří chtějí studovat nebo pracovat v zahraničí, ale i profesorům a dalším pracovníkům, dokonce i z podnikové sféry, kteří chtějí vyučovat v zahraničí, a vysokoškolským pedagogickým pracovníkům, kteří mají zájem o vzdělávání v zahraničí. Program navíc podporuje i spolupráci vysokoškolských institucí formou intenzivních programů, akademických sítí a multilaterálních projektů a spolupráci vysokoškolských institucí s podniky.

V rámci programu Erasmus+ je podporována mobilita studentů za účelem stáží v podnicích, školících a výzkumných střediscích a dalších organizacích v jiné účastnické zemi. Studenti vysokoškolských institucí se mohou účastnit pracovní stáže v délce trvání tři až dvanáct měsíců. Tento druh mobility má za cíl pomáhat studentům, aby se dokázali přizpůsobit požadavkům trhu práce v celé EU a umožnit jim rozvinout konkrétní dovednosti, včetně jazykových a v kontextu získávání pracovních zkušeností lépe porozumět hospodářské a sociální kultuře dané země, dále pak podporovat spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi a podniky, přispívat k rozvoji komunity vysoce kvalifikovaných mladých lidí s otevřenou myslí a mezinárodními zkušenostmi, kteří se stanou odbornými pracovníky budoucnosti. (Pracovní stáže studentů v rámci programu Erasmus. Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii [online]. Česká republika: MZV [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/eu_pro_podnikatele/jak_podni

kat_v_zahranici/podnikani_v_jinych_clenskych_statech_eu/pracovni_staze_studentu_v_ramci_programu.html)

Zúčastnit se mohou studenti, učitelé, učni, dobrovolníci, vedoucí mládeže a funkcionáři amatérských sportovních organizací. Lze z něj také poskytnout finanční prostředky na partnerství vzdělávacích zařízení, mládežnických organizací, podniků, místních a regionálních úřadů a nevládních organizací, jakož i na reformy v členských státech s cílem modernizovat vzdělávání a odbornou přípravu a podpořit inovace, podnikatelské schopnosti a zaměstnanost. (Erasmus+. Dům zahraniční spolupráce [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/cz/erasmus-plus/>)

Program Erasmus+ se zaměřuje na podporu rovných příležitostí a inkluze tak, že pomáhá s přístupem ke vzdělávání těm studentům, kteří čelí ve srovnání s vrstevníky znevýhodněním. Podporuje tedy také účastníky se specifickými potřebami. Osobou se specifickými potřebami se rozumí potenciální účastník, jehož osobní tělesný, duševní nebo zdravotní stav je takový, že jeho účast v projektu mobility by nebyla možná bez dodatečné finanční podpory. Vysokoškolské instituce, které vyberou studenty nebo zaměstnance se specifickými potřebami, mohou požádat národní agenturu o dodatečnou grantovou podporu na pokrytí zvýšených nákladů souvisejících s jejich účastí na mobilitě.

Vysokoškolské instituce na svých internetových stránkách popíší, jak mohou studenti a zaměstnanci se zvláštními potřebami o tuto dodatečnou grantovou podporu požádat. Dodatečné financování studentů nebo zaměstnanců se specifickými potřebami může být zajištěno také z dalších zdrojů na místní, regionální nebo národní úrovni. Doprovodné osoby studentů a zaměstnanců se specifickými potřebami mají nárok na příspěvek na základě skutečných nákladů. Každá vysokoškolská instituce se podpisem listiny Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání zavazuje k zajištění rovného přístupu a rovných příležitostí pro všechny účastníky. Proto mohou přijíždějící studenti a zaměstnanci se specifickými potřebami čerpat výhody podpůrných služeb, které přijímající instituce poskytuje místním studentům a zaměstnancům. (Erasmus+: Příručka k programu [online]. 15/01/2019. Praha, 2019 [cit. 2019-05-28]. ISBN 978-92-79-31161-1. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/erasmus-plus-programme-guide-2019_cs_1.pdf)

3.4 Studijní pobyty v zahraničí

Studijní pobyty v zahraničí představují program studentské mobility Erasmus+, do něhož je zapojeno přes 30 evropských zemí. Zkušenosti ze zahraničí mají vliv na obohacení studentských akademických znalostí a odborné způsobilosti. Erasmus napomáhá k osobnostnímu rozvoji studentů, upevňuje evropskou identitu a přispívá k celoživotní mobilitě.

Přináší také nové služby a metody učení se a samotné výuky. Díky Erasmus dochází k šíření spolupráce a hlubšímu porozumění možnostem skrývajícím se za hranicemi jednotlivých zemí. Studium v zahraničí vyzbrojuje jednotlivce širokým spektrem kompetencí, například jazykovými znalostmi, které jsou stále více ceněné zaměstnavateli. Kromě vědomostí nabytých prostřednictvím studia a získaných schopností pochopit různé perspektivy a kultury, napomáhá účastníkům stát se samostatnějšími, nezávislejšími a kulturně sečtějšími. Erasmus je přínosný i studentům na pracovních stážích. (Erasmus+. Evropská komise [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs)

V rámci programu Erasmus+ mohou studenti strávit 1–2 semestry na vybrané partnerské univerzitě nebo 2–12 měsíců na praktické stáži. Přihlásit se mohou všichni studenti libovolného věku i národnosti, řádně zapsaní do bakalářského, magisterského či doktorského studijního programu, a to prezenční i kombinované formy. Účast v programu zakládá nárok na stipendium. Studenti s fyzickým či mentálním postižením nebo s určitými zdravotními problémy mohou poté, co budou vybráni ke studijnímu pobytu v zahraničí, požádat o dodatečné finanční prostředky. (Zahraníční oddělení FHS UK. Informační brožura pro studenty. Fhs.cuni.cz [online]. Praha, 2015, [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://fhs.cuni.cz/FHS-161-version1-studium_v_zahranici.pdf)

Studijní pobyt v zahraničí může trvat nejméně 3 měsíce a maximálně 12 měsíců. Výměny se může student v rámci programu Erasmus+ účastnit vícekrát, a to buď jako student, nebo jako stážista. V zahraničí však nesmí během jednoho cyklu studia překročit 12 měsíců. Studijní pobyt v zahraničí se musí vztahovat ke studiu, které má vést k získání akademického titulu, a k potřebám osobního rozvoje a musí být součástí studijního programu,

který student vysoké školy vykonává. (Erasmus+. *Evropská komise* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs)

Podmínkou pro výjezd je interinstitucionální dohoda, kterou musí mít domovská instituce uzavřenu s institucí přijímací. Obě instituce musejí také disponovat listinou programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání (pokud patří mezi země přímo se účastníci Erasmus+, tzv. země programu či programové země). Instituce z partnerských zemí se k dodržování zásad této listiny zavazují jejím podpisem. (Erasmus: Studium v zahraničí. *Ec.europa.eu* [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/students/studying-abroad_cs)

3.5 Pracovní stáže v zahraničí

Neméně důležitou částí programu Erasmus jsou výjezdy studentů vysokých škol na pracovní stáže. Zahraniční pracovní stáž nabízí studentům příležitost využít stávající teoretické znalosti a praktické dovednosti související s jejich studijním oborem v konkrétním pracovním prostředí.

Marie Raková, Zuzana Hanelová, Jitka Uvírová, (2014) uvádějí, že rozšířit tyto poznatky o nové a posílit schopnost a klíčové kompetence, jako je efektivní komunikace včetně komunikace v cizích jazycích, interkulturní kompetence, týmová práce, organizační dovednosti, řešení problémů, informační gramotnost, kreativita apod. Pracovní stáže v zahraničí velmi rozšiřují kvalifikační profil studenta, přispívají k osobnímu i profesnímu rozvoji a navýší atraktivitu z pohledu zaměstnavatelů.

Mobilita studentů za účelem pracovních stáží zaznamenala v poslední době velký nárůst, což je dáno především zvyšujícím se zájmem studentů o přesah studia do praxe a o ověření studijních poznatků přímo v pracovním prostředí. V neposlední řadě je to dáno také zájmem studentů o zkušenosti se zahraničním zaměstnavatelem. V případě pracovních stáží studenti často pracují v odvětví kulturní, zábavní a rekreační činnosti (např. v muzeích či hotelech), dále stejně často provozují profesní, vědecké a technické činnosti a velmi často v zahraniční organizaci pracují v oboru zdravotní a sociální péče (např. jako zdravotní sestry či lékaři).

Studenti jsou pro účast v programu vybíráni svou domovskou vysokoškolskou institucí. Před svým odjezdem studenti podepisují pracovní dohodu o stáži, která zahrnuje pracovní plán stáže. Ten obsahuje konkrétní program pro dobu stáže, který schvaluje domovská vysoká škola i hostitelská organizace, ustanovení o odpovědnosti za kvalitu, která vymezují práva a povinnosti všech stran v souvislosti se stáží v zahraničí, a Erasmus chartu studenta (tzv. Erasmus Student Charter), která vymezuje práva a povinnosti studentů v souvislosti s obdobím mobility v zahraničí. (Pracovní stáže studentů v rámci programu Erasmus. Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii [online]. Česká republika: MZV [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/eu_pro_podnikatele/jak_podnikat_v_zahranici/podnikani_v_jinych_clenskych_statech_eu/pracovni_staze_studentu_v_ramci_programu.html)

Praktická část

4 Metodologická východiska výzkumného šetření

Po teoretické části, zabývající se vymezením klíčových pojmů, následuje druhá část, která se věnuje samotnému výzkumnému šetření.

S ohledem na téma a cíl bakalářské práce byla pro sběr a analýzu výzkumného šetření vybrána kvantitativní metoda sběru dat uskutečňující se za pomoci sestaveného dotazníku.

„Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozšiřují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí dosavadní poznatky, nebo se získávají nové poznatky“. (Gavora, 2010, s. 11)

4.1 Cíle výzkumného šetření

V následující podkapitole představíme cíle bakalářské práce a stanovené hypotézy, jejichž potvrzením či vyvrácením se budeme zabývat pomocí výzkumného šetření.

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit co nejvíce informací o podpoře studentů se specifickými potřebami během celého procesu studijních pobytů a pracovních stáží programu Erasmus na vysokých školách v ČR.

Hlavním cílem dotazníkového šetření je zjistit, jaká podpůrná opatření nabízejí centra studentům vysokých škol se specifickými potřebami, kteří mají zájem o výjezd do zahraničí v rámci programu Erasmus.

Dalším cílem je pomocí výzkumného šetření zjistit, jakým způsobem se mohou studenti o možnostech programu dozvědět. Zajímá nás, zda studenti dávají přednost studijním pobytům nebo pracovním stážím, preference a motivace studentů v souvislosti s výběrem hostitelské instituce, jakým způsobem probíhá přijímací řízení studentů a také zda mají studenti možnost přípravných jazykových kurzů před samotným odjezdem do zahraničí.

4.2 Kvantitativní metoda

Abychom se orientovali v použitých termínech, bude následující podkapitola věnována představení pojmu kvantitativní metoda. Jaké náležitosti by takové šetření mělo mít a z čeho je potřeba při využití metodě vycházet.

Kvantitativní metoda pracuje s větším množstvím dat než kvalitativní šetření. Výzkum kvantitativního charakteru pro práci využívá především hypotézu, což znamená tvrzení nebo předpoklad o vztazích mezi dvěma či více proměnnými. Vymezení hypotéz patří ke stěžejnímu statistickému zpracování dat, přičemž jejich existence zajišťuje statistickou ověřitelnost výsledků. Děje se tak za pomoci dvou alternativ odpovědi, kdy se stanovené tvrzení potvrdí nebo nepotvrdí. (Skutil a kol., 2011)

Hendl (2005) uvádí, že kvantitativní metoda sběru dat se využívá pro výzkum ve velkých skupinách a zakládá se zejména na měření a následné analýze získaných dat, odehrávající se za pomoci statistických metod. Neméně důležitým krokem, který následuje po sběru dat, je popis dosažených výsledků a jejich porovnání s dopředu stanovenými hypotézami. Výhody kvantitativní metody (ve srovnání s kvalitativní metodou) spočívají ve větší rychlosti sběru dat, následné analýze, kdy dochází k jasnému získání číselných hodnot a větší strukturovanosti šetření.

Disman (2006) uvádí, že se v rámci kvantitativního výzkumu používají deduktivní metody, jež nachází základ v obecně stanoveném problému (popřípadě teorii), který je posléze převeden do formy hypotéz vypovídajících o možných vztazích mezi proměnnými. Výsledky plynoucí ze sběru dat mohou stanovené hypotézy buď zamítnout, nebo potvrdit. Autor představuje také následující náležitosti kvantitativního šetření, kterými jsou stanovení teoretického či praktického problému, formulace hypotéz, rozhodnutí o základním a výběrovém vzorku, samotný sběr dat, analýza dat a jejich interpretace a závěry.

Ve výzkumu se řeší jeden nebo více problémů. Řešení vědeckého problému potom představuje řadu navzájem propojených na sobě závislých kroků a činností. „Jednotlivé výzkumy se mohou navzájem lišit co do posloupností jednotlivých realizovaných činností, ale základní schéma postupu bývá následující:

- stanovení problému,
- formulace hypotézy,
- testování hypotézy,
- vyvození závěrů a jejich prezentace.“ (Gavora, 2010, s. 12)

Průcha (2003) dotazník popisuje jako soubor předkládaný respondentům k písemné odpovědi, který obsahuje předem připravené, srozumitelně prezentované, vhodně seřazené otázky. Položky dotazníku v pedagogickém výzkumu lze rozdělit na obsahové (zaměřují se na obsah odpovědi) a funkcionální (optimalizují průběh dotazníkového šetření).

Podle Svobody (2013) můžeme položky dotazníku rozdělit dle formy odpovědi na otevřené (volná odpověď respondenta, výčet aktivit, odpovídá, co si myslí - věty), polouzavřené (výběr z daných možností je možné doplnit o vlastní názor, poznatek) a uzavřené, které se dále člení na dichotomické (možnost výběru ze dvou odpovědí) a nepravé dichotomické (výběr z více než dvou odpovědí - např. ne, ano, nevím). „U otevřených položek respondent odpověď sám vytváří, u položek uzavřených určitým způsobem manipuluje s odpověďmi již navrženými.“ (Chráska, 2016, str. 165)

V dotazníku používáme kontaktní položky. Tím míníme „položky sloužící k vytvoření náležitého kontaktu mezi respondentem a výzkumníkem. Bývají snadné a nenáročné, plní funkci úvodu a uvádí respondenta do výzkumné problematiky.“ (Chráska, 2016, s. 163)

Požadavky na konstrukci dotazníku:

- „položky musí být jasné a srozumitelné,
- formulace položek musí být jednoznačná, nesmí připustit chápání více způsobů,
- položky by měly zjišťovat jen nezbytné údaje,
- důležitá je ochota respondentů spolupracovat,
- musí mít jasné pokyny k vyplňování.“ (Chráska, 2016, str. 169)

4.3 Stanovení hypotéz

Na základě zvoleného cíle bakalářské práce jsme sestavili hypotézy. Podle předem sestavených hypotéz je vytvořen dotazník, který hypotézy potvrzuje, nebo je naopak popírá.

„Hypotézy tvoří jádro klasických výzkumů. Je nezbytné dodržovat tři základní pravidla sestavení správných hypotéz:

- hypotéza je tvrzení, které je vyjádřeno oznamovací větou,
- hypotéza musí vyjadřovat vztah mezi dvěma proměnnými, proto musí být hypotéza formulována jako tvrzení o rozdílech, vztazích nebo následcích,
- hypotézu musí být možno ověřovat, proměnné, které v hypotéze vystupují, musí být měřitelné.“ (Chráska, 2016, str. 17)

Stanovené hypotézy:

Hypotéza H1: Písemná forma výběru studentů se specifickými potřebami na zahraniční studijní pobyt či pracovní stáž je nejčastěji využívaným způsobem přijímacího řízení vysokých škol v ČR.

Hypotéza H2: Centra/střediska zřízená pro podporu studentů se specifickými potřebami informují studenty svých vysokých škol o možnostech programu Erasmus více prostřednictvím elektronické pošty (e-mailem) než osobním kontaktem (přednášky, workshopy, semináře).

Hypotéza H3: Studenti se specifickými potřebami na vysokých školách mají možnost přípravných jazykových kurzů zprostředkovaných centry na podporu studentů a nemusí si jazykovou přípravu zajistit soukromou formou.

Hypotéza H4: Prestiž instituce v hostitelské zemi hraje pro studenty v jejich rozhodování významnější roli ve srovnání s faktorem, kterým je vzdálenost instituce hostitelské země od České republiky.

4.4 Popisu výzkumného souboru

Výzkumný soubor, ve kterém výzkum probíhal, tvořila centra a střediska na podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice. Centra pomáhají studentům v překonávání překážek, které je mohou během studií potkat. Oslovenými jsou centra a střediska na těchto vysokých školách:

- Česká zemědělská univerzita v Praze,
- České vysoké učení technické v Praze – ELSA,
- Janáčkova akademie múzických umění v Brně,
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
- Masarykova Univerzita – centrum Teiresiás,
- Mendelova univerzita v Brně,
- Ostravská univerzita – centrum Pyramida,
- Slezská univerzita v Opavě,
- Technická univerzita v Liberci,
- Univerzita Hradec Králové,
- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem,
- Univerzita Karlova – centrum Carolina,
- Univerzita Palackého v Olomouci,
- Univerzita Pardubice,
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava – centrum Slunečnice,
- Vysoká škola ekonomická v Praze,
- Vysoká škola polytechnická Jihlava,
- Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích,
- Vysoké učení technické v Brně,
- Západočeská univerzita v Plzni.

Výzkum probíhal pomocí dotazníkového šetření, které obsahovalo celkem 12 položek. Otázky byly pokládány formou otevřených a uzavřených položek v dotazníku a zaměřovaly se na zjištění hypotéz, které byly předem stanoveny.

Vznik dotazníku byl konzultován a schválen vedoucím práce. Při sestavování dotazníku jsme se snažili vycházet z teoretických znalostí získaných během přípravy první části této bakalářské práce. Na začátek dotazníku byly zvoleny položky, které zjišťovaly, na jaké vysoké škole se centrum nebo středisko na podporu studentů se specifickými potřebami nachází. Další otázka směřovala k zjištění, kolika studentům se dané centrum věnuje. Zajímá nás, zda mají studenti větší zájem zúčastnit se studijních pobytů, nebo jejich předmětem zájmu jsou více pracovní stáže. Dotazník se zaměřuje na to, jaké faktory jsou pro studenty vysokých škol rozhodující při výběru instituce hostitelské země.

Snahou dotazníku bylo dále zjistit, jakou formou jsou studenti o možnostech výjezdů informováni nejčastěji. Zjišťuje také, zda mají studenti možnost docházet na přípravný jazykový kurz, který jim zprostředkuje jejich vysoká škola. Ptáme se na to, jakou formou probíhá výběrové řízení a zda funguje spolupráce s rodinou studenta. Položky odhalují respondentův pohled na to, zda se domnívá, že možnosti programu Erasmus ovlivňují kvalitu života studenta.

Postupně byly otázky sestaveny tak, aby odpovědi zjišťovaly informace potřebné k vyhodnocení dotazníkového šetření a stanovených hypotéz.

Žádostí o vyplnění dotazníku bylo přímo osloveno 21 vysokých škol v České republice. Cílovou skupinou byla centra a střediska na podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v ČR. Během sběru dat nedošlo k žádnému problému.

5 Prezentace výsledků kvantitativního šetření

Otázky v dotazníku byly voleny tak, aby bylo možné jejich prostřednictvím následně dotazníky zpracovat a výsledky porovnat se stanovenými hypotézami a poznatky z literatury.

Dotazník (viz příloha 1) se skládá z 12 otázek, na které respondenti odpovídali. Dotazník byl vytvořen za pomoci online aplikace Google forms. Spolu s dotazníky bylo respondentům navrženo poskytnutí výsledků po jejich zpracování.

Po sběru dat následovalo zpracování a analýza dotazníku. Ke zpracování dotazníku jsme využili aplikaci Microsoft Word a Microsoft Excel. Programy byly využity pro zaznamenávání informací a analýzy dat formou tabulek a výsečových grafů.

Celkem bylo ve výzkumném šetření osloveno 21 vysokých škol v České republice. Na těchto vysokých školách jsou poradenská centra a střediska pro studenty se specifickými potřebami. Před tím, než se budeme věnovat jednotlivým otázkám v dotazníku, uvedeme vysoké školy, které se dotazníkového šetření účastnily. Toto zjištění bylo součástí otázky číslo 1.

Otázka č. 1, Centrum/středisko podpory studentů se specifickými potřebami je součástí vysoké školy:

Česká zemědělská univerzita v Praze
České vysoké učení technické v Praze – středisko na podporu studentů se specifickými potřebami ELSA
Janáčkova akademie múzických umění v Brně
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Masarykova Univerzita – středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás
Mendelova univerzita v Brně
Ostravská univerzita – centrum podpory studentů se specifickými potřebami Pyramida
Slezská univerzita v Opavě
Technická univerzita v Liberci
Univerzita Hradec Králové
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Univerzita Karlova – centrum Carolina
Univerzita Palackého v Olomouci

Univerzita Pardubice
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava – centrum Slunečnice
Vysoká škola ekonomická v Praze
Vysoká škola polytechnická Jihlava
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
Vysoké učení technické v Brně
Západočeská univerzita v Plzni

Tabulka č. 1 – Vysoké školy, které se zúčastnily dotazníkového šetření.

Na otázku číslo 1, v níž se jednalo pouze o doplnění informace, která vysoká škola ze výzkumného šetření zúčastnila, odpovědělo všech 21 oslovených vysokých škol.

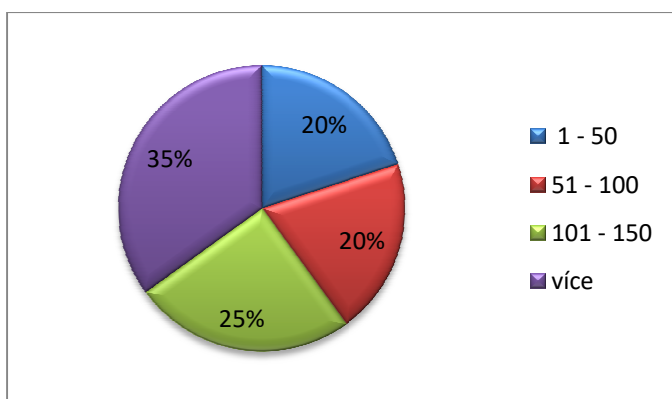
Vysoká škola báňská – Technická univerzita v Ostravě uvedla, že se dotazníkového šetření dále účastnit nebude a další otázky ponechá nevyplněné. Důvodem bylo, že studijní pobyty a pracovní stáže studentům sice nabízejí a poskytují, ale v průběhu fungování centra na podporu studentů se specifickými potřebami ani jeden ze studentů tuto možnost nevyužil.

Informační a poradenské centrum Západočeské univerzity v Plzni uvedlo, že na dotazníkovém šetření budou rádi spolupracovat, ale odpoví pouze na otázky týkající se studijních pobytů v zahraničí. Důvodem je, že za dobu fungování informačního a poradenského centra se žádný student se specifickými potřebami neúčastnil pracovní stáže v zahraničí.

Dále se tedy výzkumného šetření zúčastnilo jen dvacet vysokých škol a z toho jedna odpověděla jen na otázky týkající se studijních pobytů v zahraničí.

Nyní se budeme věnovat dalším otázkám v dotazníkovém šetření. Na základě zodpovězených otázek dotazníkového šetření jsme získali výsledky vypovídající o práci středisek a center na podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice. Otázky jsou zvoleny tak, aby zjistily co nejvíce informací a potvrdily či vyvrátily zvolené hypotézy.

Otázka č. 2, Kolika studentům se specifickými potřebami poskytuje své služby?

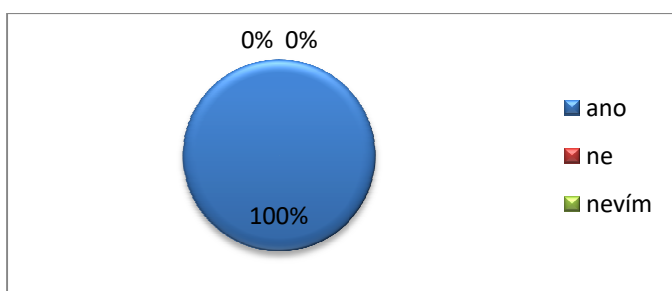
Graf č. 1 – Otázka 2

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) 1 – 50	4	20%
b) 51 - 100	4	20%
c) 101 – 150	5	25%
d) více	7	35%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 2 – odpovědi na otázku 2

Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 20 vysokých škol. Z toho 20% poskytuje své služby studentům v rozmezí mezi 1-50 studenty, 20% respondentů zaškrtnulo, že poskytují své služby 51-100 studentům, 25% zvolilo odpověď 101 – 150 a zbylých 35% odpovědělo více než 150 studentů.

Otázka č. 3, Je součástí poskytování služeb centra/střediska také podpora vysokoškolských studentů se specifickými potřebami při využití programů Erasmus+ - studijních pobytů či pracovních stáží?

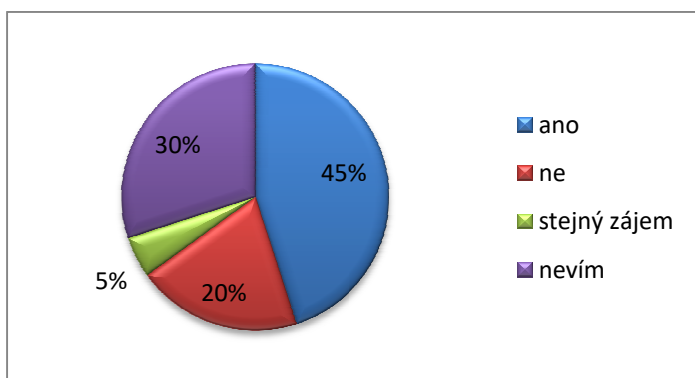
Graf č. 2 – otázka 3

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano	20	100%
b) ne	0	0%
c) nevím	0	0%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 3 - odpovědi na otázku 3

Na tuto otázku odpovědělo 100% oslovených center a středisek pro podporu studentů se specifickými vzdělávacími potřebami ano.

Otázka č. 4, Myslíte si, že studenti se specifickými potřebami na Vaší vysoké škole mají větší zájem o studijní pobyty v zahraničí než o pracovní stáže?

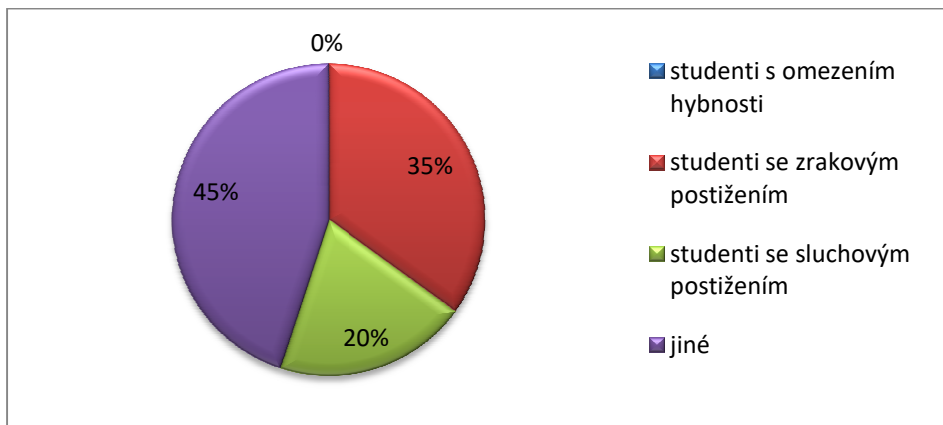
Graf č. 3 – otázka 4

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano	9	45%
b) ne	4	20%
c) stejný zájem	1	5%
d) nevím	6	30%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 4 - odpovědi na otázku 4

Na otázku č. 4 odpovědělo 20 respondentů. Z toho 45% uvedlo odpověď ano, 20% ne, 5% studentů má o studijní pobyty i pracovní stáže v zahraničí stejný zájem a 30% uvedlo odpověď nevím.

Otázka č. 5, Kteří studenti mají podle Vašeho názoru o studijní pobyty a pracovní stáže největší zájem?

Graf č. 4 – otázka 5

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) studenti s omezením hybnosti	0	0%
b) studenti se zrakovým postižením	7	35%
c) studenti se sluchovým postižením	4	20%
d) jiné	9	45%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 5 - odpovědi na otázku 5

Tato otázka zjišťovala, jaký typ studentů se specifickými potřebami má o studijní pobyty a pracovní stáže největší zájem dle názoru dotazovaného. Odpovědi na tuto otázku znějí takto: 0% studenti s omezením hybnosti, 35% studenti se zrakovým postižením, 20% studenti se sluchovým postižením a 45% uvedlo jinou odpověď. Jinou odpověď blíže specifikovalo pět z respondentů, kteří tuto možnost zvolili.

Respondent 1 – „Nedá se určit dle postižení, rozhodující je zájem studenta“.

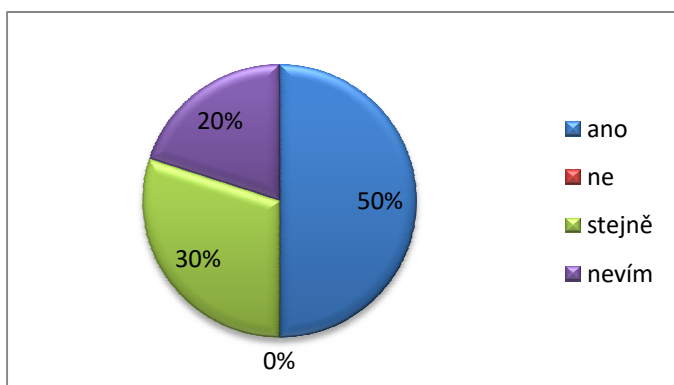
Respondent 2 – „Zájem je přibližně rovnaký vo všetkých kategóriach postihnutia“.

Respondent 3 – „Studenti s poruchami učení“.

Respondent 4 – „S duševním onemocněním“.

Respondent 5 – „Nedá sa to podľa postihnutia generalizovať. O pracovne stáže majú záujem primárne študenti PhD. programov so špecifickými potrebami. Preto aj vo vyššie uvedenej otázke - vzhľadom k celkovému počtu študentov je o pracovne stáže menší záujem (ale len z toho dôvodu, že študentov PhD so SP je menej). Ale podľa relatívnej četnosti to vyjde asi narovnať. A druhá vec je aj to, do akej miery daný študent potrebuje pomoc. Vo väčšine prípadov riešime študentov so ZP a TP. Študenti so sluch. postihnutím - vzhľadom k jazykovej bariere (v prípade, že sa jedná o užívateľov CZJ, riešia, do akej miery budú mať k dispozícii na zahraničnej univerzite tlmočníkov). Avšak odchádzajú aj študenti nedoslýchavi, a tí sú veľmi samostatní a čo sa týka podpory z našej strany, tak jej nepotrebujú. Podobne je to aj s ďalšími druhmi ZP (slabozrakí študenti), alebo študenti s obmedzením hybnosti (avšak nie na vozíku), ktorí užívajú barle apod. Ak budem hovoriť za našu univerzitu, nie je ani jedna kategória študentov so SP, ktorá by prevyšovala ostatnými.“

Otázka č. 6, Jsou študenti podľa Vašeho názoru o možnostiach študijných pobytů a stáží častejšie informováni pomocou elektronickej pošty (e-mailom) než osobným kontaktom zamestnanců centra/strediska (prednáška, workshop, seminár)?

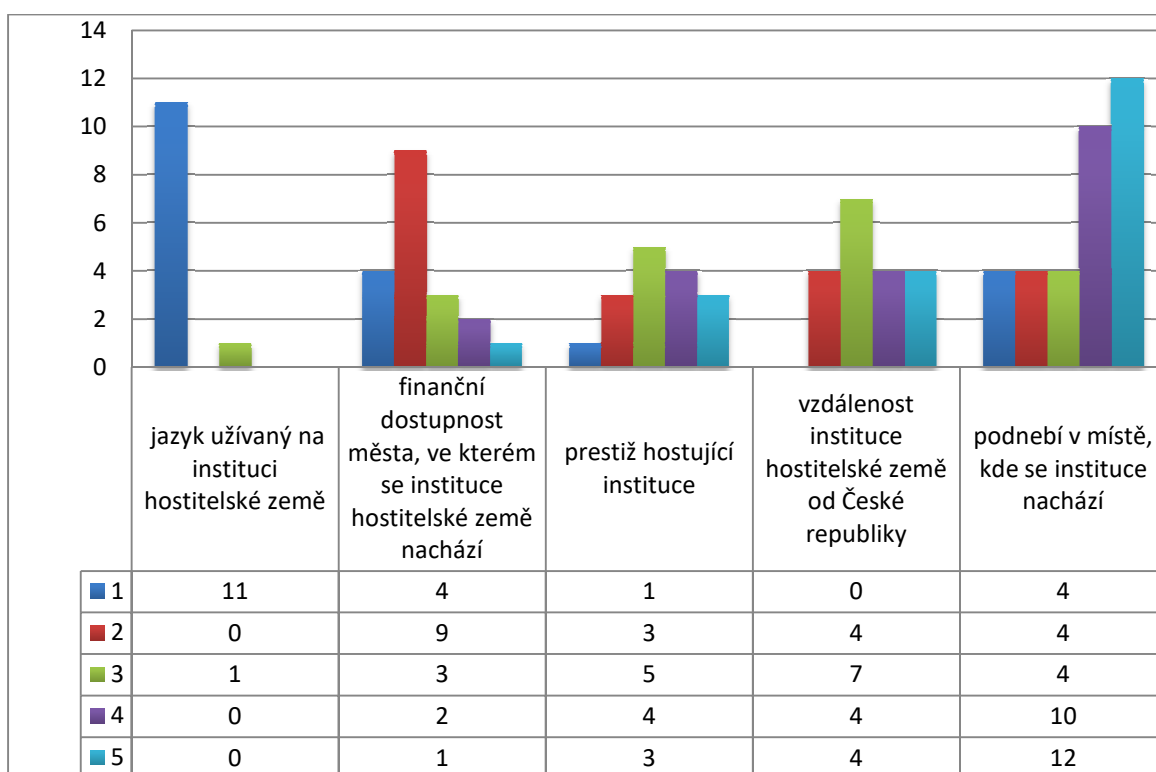
Graf č. 5 – otázka 6

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano	10	50%
b) ne	0	0%
c) stejně	6	30%
d) nevím	4	20%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 6 - odpovědi na otázku 6

Na tuto otázku odpovědělo 20 respondentů, z toho celých 50% zvolilo odpověď ano, 0% ne, 30% stejně a zbylých 20% odpověď nevím.

Otázka č. 7, Uvedte prosím, které faktory podle Vašeho názoru hrají největší roli v motivaci studentů pro výběr konkrétní instituce hostitelské země?

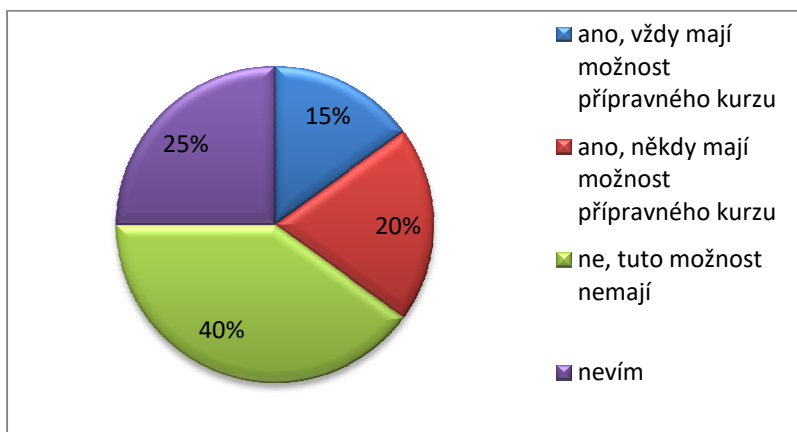

Graf č. 6 – otázka 7

Na tuto otázku respondenti odpovídali pomocí metody školování. Hodnotily jednotlivé faktory dle toho, jak jsou podle jejich názoru pro studenty rozhodující při výběru hostitelské instituce. Jako nejdůležitějším faktorem se pro dotazované stal jazyk užívaný na instituci hostitelské země s jedenácti hlasy. Jako druhý nejdůležitější faktor byla zvolena odpověď finanční dostupnost města, ve kterém se instituce hostitelské země nachází. Za třetí nejdůležitější faktor byla zvolena odpověď prestiž hostující instituce. Dalším důležitým faktorem se ukázala být vzdálenost instituce hostitelské země od České republiky. A jako poslední rozhodující faktor respondenti zvolili podnebí v místě, kde se instituce nachází.

Jeden z respondentů upřesnil svoji odpověď takto: „Pre študentov so sluchovým postihnutím (užívateľov ČZJ) bude veľmi dôležitý faktor "jazyk užívaný na instituci hostitelské země" zatiaľ čo pre študentov s iným typom postihnutia to tak nemusí byť. Faktor "podnebí v místě, kde se instituce nachází" bude zase vcelku dôležitý pre študentov s pohybovým postihnutím, pretože v prípade pobytu v severských krajinách môžu hroziť niekoľkotýždňové poľadovice a snehové záveje, ktoré budú mať na ich pobyt zaručene negatívny dopad“.

Otázka č. 8, Mají studenti se specifickými potřebami možnost docházet do přípravného jazykového kurzu, zprostředkovaného Vaší vysokou školou před odjezdem na studijní pobyt či pracovní stáž?

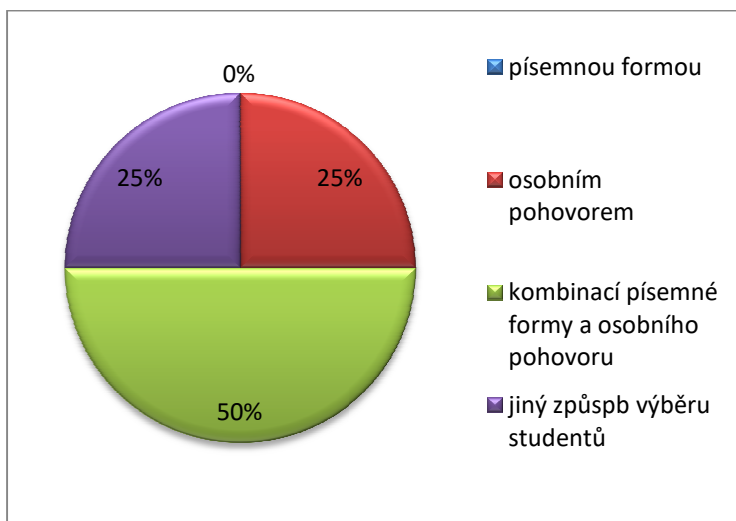
Graf č. 7 – otázka 8

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano, vždy mají možnost přípravného kurzu	3	15%
b) ano, někdy mají možnost přípravného kurzu	4	20%
c) ne, tuto možnost nemají	8	40%
d) nevím	5	25%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 7 - odpovědi na otázku 8

Na otázku odpověděli respondenti takto: 15% si myslí, že studenti mají vždy možnost přípravného kurzu, 20% že studenti mají možnost přípravného kurzu pouze někdy, 40% tuto možnost nemá a zbylých 25% zvolilo odpověď nevím.

Otázka č. 9, Jakou formou probíhá výběrové přijímací řízení studentů se specifickými potřebami na studijní pobyt či pracovní stáž na Vaší vysoké škole?

Graf č. 8 – otázka 9

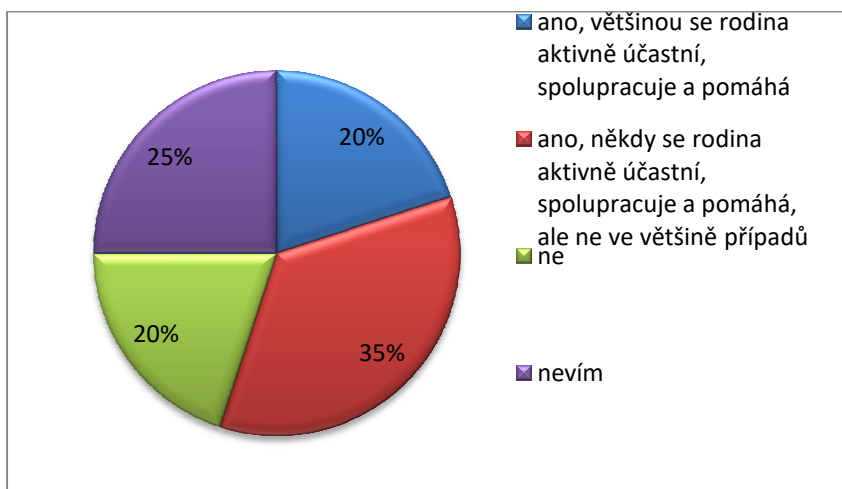
Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) písemnou formou	0	0%
b) osobním pohovorem	5	25%
c) kombinací písemné formy a osobního pohovoru	10	50%
d) jiný způsob výběru studentů	5	25%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 8 - odpovědi na otázku 9

Na tuto otázku odpovědělo 20 dotazovaných, z toho 0% zvolilo možnost písemné formy, 25% osobní pohovor, celých 50% kombinaci písemné formy a osobního pohovoru a 25% respondentů zvolilo jiný způsob výběru studentů. Neuvedli ale, o jaké způsoby se jedná.

Otázka č. 10, Spolupracuje rodina studenta se specifickými potřebami s organizací a přípravou studenta na pobyt v zahraničí?

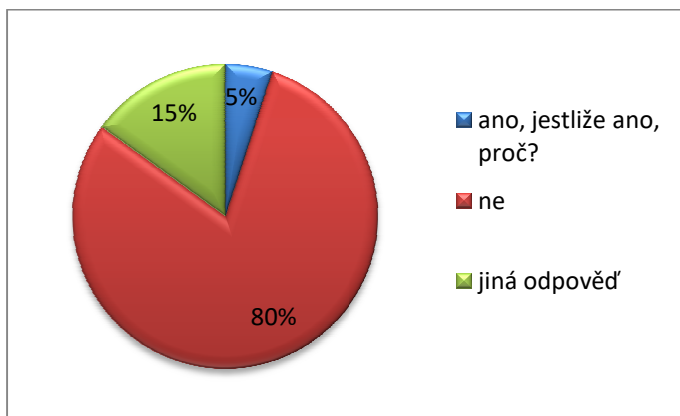
Graf č. 9- otázka 10

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano, většinou se rodina aktivně účastní, spolupracuje a pomáhá	4	20%
b) ano, někdy se rodina aktivně účastní, spolupracuje a pomáhá, ale ne ve většině případů	7	35%
c) ne	4	20%
d) nevím	5	25%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 9 - odpovědi na otázku 10

V této otázce se 20% dotazovaných shodlo, že se rodina vždy účastní, spolupracuje a pomáhá s přípravami studenta na odjezd do zahraničí, dalších 35% uvedlo občasnou pomoc rodiny, 20% zvolilo odpověď ne a 25% odpověď nevím.

Otázka č. 11, Setkal/a jste se někdy s neochotou hostující vysoké školy přijmout studenta se specifickými potřebami?

Graf č. 10 – otázka 11

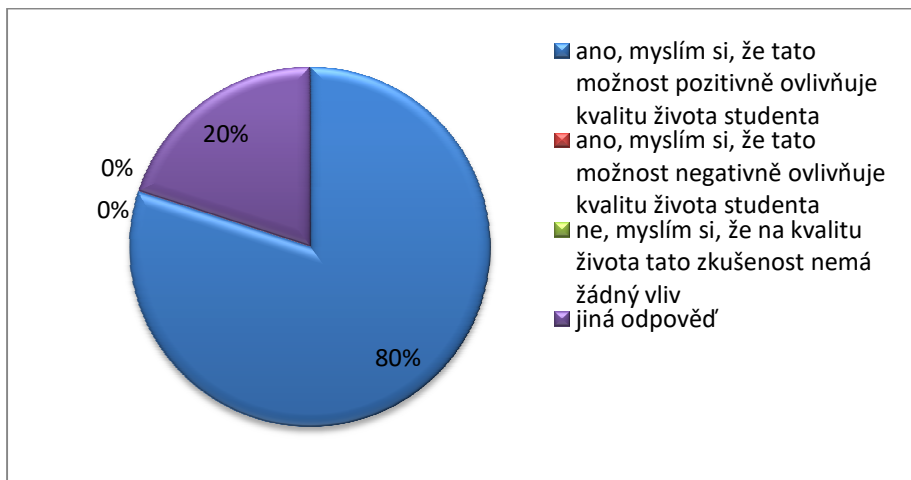
Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano, jestliže ano, proč?	1	5%
b) ne	16	80%
c) jiná odpověď	3	15%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 10 - odpovědi na otázku 11

Na otázku č. 11 odpovědělo 20 respondentů. Z toho 5% zvolilo odpověď ano, celých 80% odpověď ne a dalších 15% uvedlo jinou odpověď. Jiné odpovědi zněly takto:

Jeden z respondentů uvedl „Já osobně ne“. Další odpověď zněla „Nejednalo se ani tak o neochotu, jako o servis, který byla daná univerzita schopna zajistit studentům se specifickými potřebami“. Třetí respondent, který uvedl tuto možnost, ji blíže nijak nespécifikoval.

Otázka č. 12, Myslíte si, že možnost studijního pobytu a pracovní stáže Erasmus v zahraničí ovlivňuje kvalitu života studenta?

Graf č. 11 – otázka 12

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano, myslím si, že tato možnost pozitivně ovlivňuje kvalitu života studenta	16	80%
b) ano, myslím si, že tato možnost negativně ovlivňuje kvalitu života studenta	0	0%
c) ne, myslím si, že na kvalitu života tato zkušenost nemá žádný vliv	0	0%
d) jiná odpověď	4	20%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 11 - odpovědi na otázku 12

Na poslední otázku v dotazníkovém šetření odpovědělo celých 80% dotazovaných takto: ano, myslím si, že tato možnost pozitivně ovlivňuje kvalitu života studenta. 0% uvedlo ano, myslím si, že tato možnost negativně ovlivňuje kvalitu života studenta. 0% možnost ne, myslím si, že na kvalitu života tato zkušenost nemá žádný vliv a 20% zvolilo jinou odpověď.

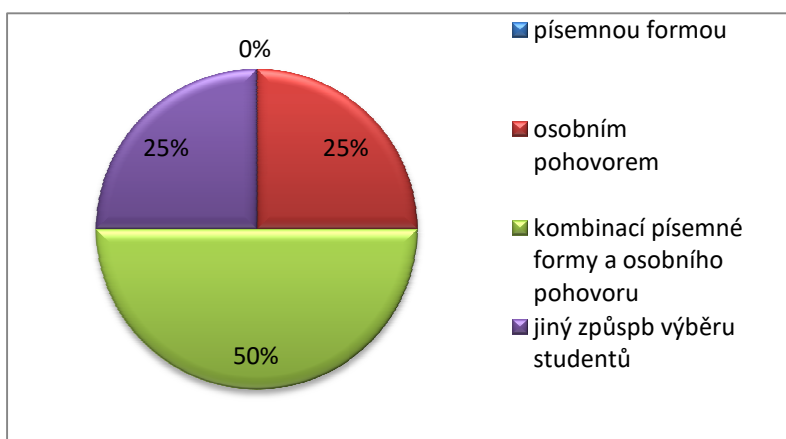
5.1 Závěr praktické části

Cílem kvantitativního výzkumu bylo pomocí dotazníkového šetření předloženého vysokým školám v České republice, jejich oddělením zaměřených na podporu studentů se specifickými potřebami, vyvrátit či potvrdit stanovené hypotézy.

Hypotéza H1: Písemná forma výběru studentů se specifickými potřebami na zahraniční studijní pobyt či pracovní stáž je nejčastěji využívaným způsobem přijímacího řízení vysokých škol v ČR.

Hypotéza číslo 1 byla v rámci výsledků dotazníkového šetření vyvrácena a vyhodnocena jako nepravdivá. K zjištění stačilo srovnat odpovědi dotazovaných pracovníků center a středisek na otázku číslo devět - Jakou formou probíhá výběrové přijímací řízení studentů se specifickými potřebami na studijní pobyt či pracovní stáž na Vaší vysoké škole?

Celkem 25% z dotazovaných odpovědělo, že na jejich vysoké škole se výběrové řízení provádí formou osobního pohovoru se studenty. Celých 50% dotazovaných uvedlo kombinaci písemné formy s osobním pohovorem. 25% respondentů zvolilo jiný způsob výběru studentů. Neuvádí se ale, jaké způsoby jsou tímto myšleny. Z toho vyplývá, že způsob písemného výběru studentů bez kombinace s osobním pohovorem nevyužívá žádná z dotazovaných škol a tudíž je hypotéza číslo 1 nepravdivá a její tvrzení bylo popřeno.

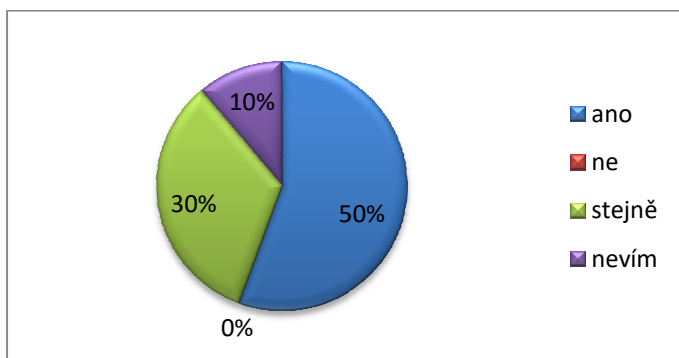
Graf č. 12 – H1

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) písemnou formou	0	0%
b) osobním pohovorem	5	25%
c) kombinací písemné formy a osobního pohovoru	10	50%
d) jiný způsob výběru studentů	5	25%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 8 - odpovědi na otázku 9

Hypotéza H2 - Centra/střediska zřízená pro podporu studentů se specifickými potřebami informují studenty svých vysokých škol o možnostech programu Erasmus více prostřednictvím elektronické pošty (e-mailem) než osobním kontaktem (přednášky, workshopy, semináře).

Hypotéza číslo 2 byla na základě odpovědí respondentů vyhodnocena jako pravdivá. Z celkového počtu 20 dotazovaných jich odpovědělo na tuto otázku kladně celkem 50%. K potvrzení této hypotézy je dostačující pouze sečíst odpovědi dotazovaných a ty pak mezi sebou porovnat (viz graf č. 5, tabulka č. 6)

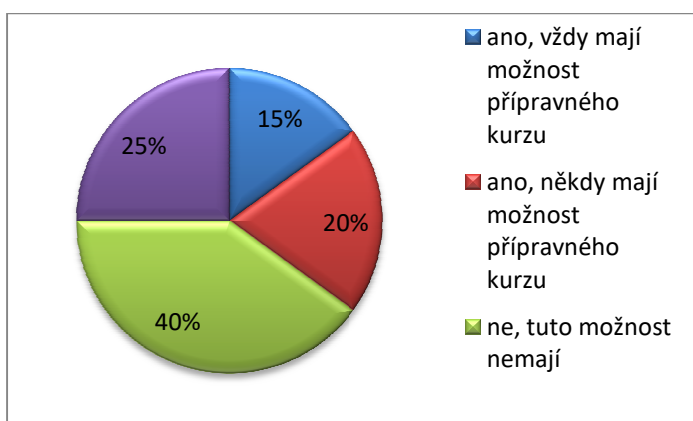
Graf č. 13 – H2

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano	10	50%
b) ne	0	0%
c) stejně	6	30%
d) nevím	4	20%
Celkem:	20	100%

Tabulka č. 13 – H2

Hypotéza H3 - Studenti se specifickými potřebami na vysokých školách mají možnost přípravných jazykových kurzů zprostředkovaných centry na podporu studentů a nemusí si jazykovou přípravu zajistit soukromou formou.

Vyhodnocení hypotézy číslo tři dopadlo jejím vyvrácením. Studenti se specifickými potřebami na vysokých školách podle dotazovaných nemají možnost kurzů zprostředkovaných jejich vysokou školou a musí si jazykovou přípravu zajistit sami před odjezdem na studijní pobyt či pracovní stáž do zahraničí. Na tuto otázku tedy odpovědělo v celkovém počtu 40% respondentů - studenti se specifickými potřebami na vysokých školách nemají možnost přípravného jazykového kurzu před odjezdem na pracovní stáž či studijní pobyt. Dalších 15% respondentů odpovědělo, že studenti tuto možnost mají vždy. 20% studentů mají tuto možnost pouze někdy. A zbylých 25% neví, jaké možnosti studenti na jejich vysoké škole mají. Pro potvrzení či vyvrácení této hypotézy stačilo porovnat získané odpovědi.

Graf č. 14 – H3

Možnosti dotazníku	Počet odpovědí respondentů	Počet odpovědí v %
a) ano, vždy mají možnost přípravného kurzu	3	15%
b) ano, někdy mají možnost přípravného kurzu	4	20%
c) ne, tuto možnost nemají	8	40%
d) nevím	5	25%
Celkem:	20	100%

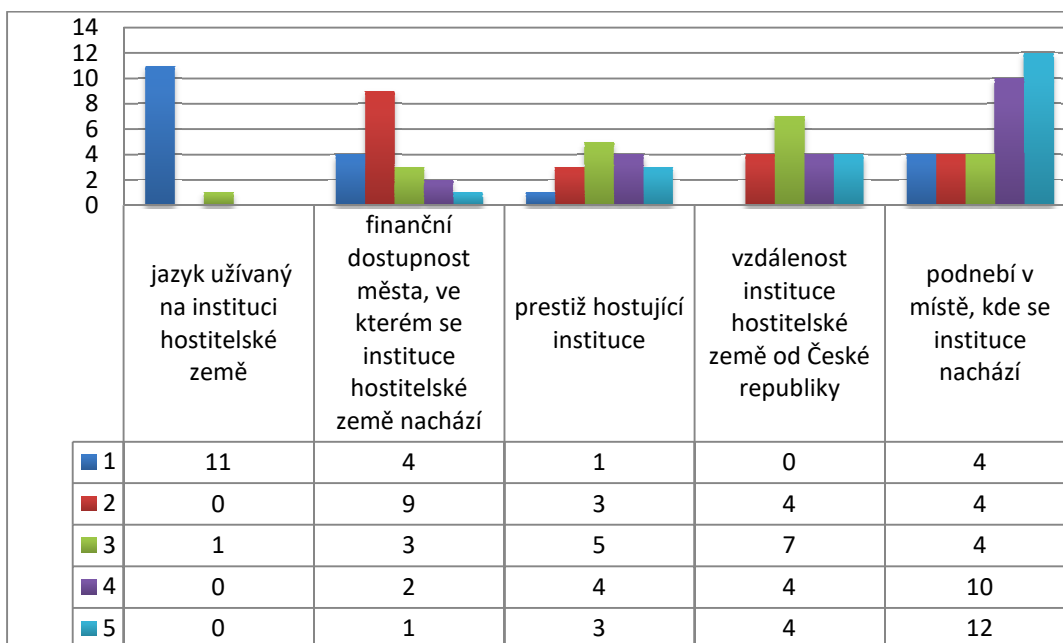
Tabulka č. 14 – H3

Hypotéza H4: Prestiž instituce v hostitelské zemi hraje pro studenty v jejich rozhodování významnější roli ve srovnání s faktorem, kterým je vzdálenost instituce hostitelské země od České republiky.

Tato hypotéza se ukázala jako pravdivá. Data jsme získali pomocí metody škálování od respondentů. Dotazovaní přiřadili číslo jedna k faktoru, který se jim zdál nejdůležitější, číslo dva k faktoru, který jim přišel jako druhý nejdůležitější a tak dále až k číslu pět. Číslo pět tedy dostal ten faktor, který respondentům připadal podle jejich názoru jako nejméně důležitý pro studenty vyjíždějící do zahraničí na studijní pobyt či pracovní stáž.

Respondenti uvedli jako nejdůležitější faktor, dle kterého si studenti vybírají hostitelskou instituci, jazyk kterým se na instituci hovoří. Na druhém místě v bodování se umístil faktor finanční dostupnosti města, ve kterém se instituce hostitelské země nachází. Třetí místo obsadila prestiž hostující instituce. Na čtvrtém místě skončil faktor, kterým je vzdálenost instituce od České republiky. A jako poslední se umístilo podnebí v místě, kde se instituce nachází.

Stačilo tedy porovnat získaná data, abychom zjistili, že prestiž instituce v hostitelské zemi hraje pro studenty v jejich rozhodování významnější roli, oproti faktoru, kterým je vzdálenost instituce hostitelské země od České republiky.

Graf č. 15 – H4

Závěr

Závěrem bych chtěla shrnout poznatky z bakalářské práce. Cílem této bakalářské práce bylo podrobně přiblížit program mezinárodních vysokoškolských výměn Erasmus a zjistit, jakou mají studenti se specifickými potřebami možnost podpory během celého procesu studijních pobytů a pracovních stáží v zahraničí.

V první, teoretické části jsem se věnovala vymezení klíčových výrazů na základě dostupné literatury, legislativy a elektronických zdrojů. Popisujeme pojmy jako je student se specifickými potřebami a vysokoškolské vzdělávání. Také si zde představíme funkce a služby center a středisek pro podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice. Dále program Erasmus, s ním související studijní pobyt, pracovní stáž a to, jaké jsou cíle a aktivity programu. Tyto informace byly nezbytné při tvorbě praktické části.

V praktické části jsme vycházeli zejména z teoretických poznatků bakalářské práce. Na základě těchto informací byly stanoveny cíle výzkumného šetření. Cílem bylo zjistit, jaká podpůrná opatření nabízejí centra studentům vysokých škol se specifickými potřebami, kteří mají zájem o výjezd do zahraničí v rámci programu Erasmus.

Na základě studia odborné literatury a zpracování teoretické části bakalářské práce byly vypracovány hypotézy, které byly během analýzy dat výzkumného šetření potvrzeny či vyvráceny. Pro tvorbu praktické části bylo nezbytné vymezení metod výzkumného šetření, kterým byla v závislosti na problematice zvolena kvantitativní výzkumná strategie a metoda dotazníkového šetření. V praktické části jsme se dále věnovali charakteristice prostředí souboru výzkumného šetření, kterým se stala centra a střediska na podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice.

Zjišťovali jsme způsoby, kterými centra a střediska na podporu studentů se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice pomáhají studentům během celého procesu zajištění programu. Zajímalo nás například, jak probíhá přijímací řízení studentů, jaké jsou rozhodující faktory při výběru instituce hostitelské školy, zda mají studenti větší zájem o studijní pobyty či pracovní stáže v zahraničí, jakou formou jsou studenti o možnostech výjezdu informováni a zda mají možnost přípravného jazykového kurzu před odjezdem do zahraničí.

Prezentace výsledků kvantitativního šetření je další část bakalářské práce. Zde jsou představeny výsledky a závěry, které vplynuly z analýzy informací získaných od respondentů. Texty jsou pro přehlednost podpořeny grafy a tabulkami. Vyskytují se zde i přímé citace respondentů. Závěr dotazníkového šetření výzkum bakalářské práce uzavírá.

Při psaní práce jsem vycházela nejen z odborné literatury a internetových zdrojů, ale také z osobních prožitků a zkušeností, získaných absolvováním studijního pobytu v zahraničí. Rozhodnutí pro toto téma bakalářské práce vzešlo ze zájmu o problematiku programu Erasmus pro studenty, kteří mají svou životní situaci ztíženou různými specifickými potřebami.

Vybrané téma je velice rozsáhlé a nebylo snadné ho zúžit pro potřeby této práce. Představuji tedy jen stručné shrnutí a nastínění problematiky. Význam této bakalářské práce spatřuji zejména v potenciálu pomoci studentům se specifickými potřebami, vyjíždějícím do zahraničí. Ti mohou v práci nalézt mnoho užitečných informací, jak se lépe připravit na změny, které je v době absolvování programu Erasmus čekají a nachystat je na eventuální překážky, které bude nezbytné překonat.

Seznam použité literatury

ADAMUS, Petr, Eva ZEZULKOVÁ, Martin KALEJA a Petr FRANIOK. *Inkluzivní vzdělávání v kontextu proměn českého školství*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2016. ISBN 978-80-7464-884-7.

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 2 díl: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5148-1.

BAREŠOVÁ, Andrea. *E-learning ve vzdělávání dospělých*. Praha: 1. VOX, 2011. ISBN 978-80-87480-00-7.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0139-7.

FISCHER, Slavomil. *Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se specifickými potřebami v oblasti somatické, psychické a sociální: učebnice pro studenty učitelství*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-792-7.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HUTYROVÁ, Miluše a Kateřina KROUPOVÁ, ed. *Perspektivy speciální pedagogiky - potřeby, možnosti a výzvy: III. olomoucké speciálněpedagogické dny*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4907-4.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

KALEJA, Martin. *Podpora terciárního vzdělávání studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na Ostravské univerzitě v Ostravě*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7464-174-9.

KOSTELECKÁ, Yvona, David HÁNA a Jiří HASMAN. *Integrace žáků-cizinců v širším kontextu*. V Praze: Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, 2017. ISBN 978-80-7290-896-7.

KREJČÍŘOVÁ, Olga. *Speciálněpedagogická andragogika - teorie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3690-6.

KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, Lea, ed. *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálněpedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.

LUDÍKOVÁ, Libuše, Jiří LANGER a Lucia PASTIERIKOVÁ. *Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4612-7.

MICHALÍK, Jan a Martin ŠKUREK. *Právní úprava studia studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4467-3.

MUCHOVÁ, Tamara. *Realizace programu erasmus na MU*. Brno, 2008. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Milada Rabušicová, Dr.

PEUTELSCHMIEDOVÁ, Alžběta. *Reflexe speciální pedagogiky v kontextu opatření Evropské unie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1444-9.

PRŮCHA, Jan. *Pedagogický slovník*. 4. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-416-8.

RAKOVÁ, Marie, Zuzana HANELOVÁ a Jitka UVÍROVÁ. *Manuál pro účastníky zahraničních pracovních stáží*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4523-6.

SKALKOVÁ, Jarmila a kol. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. 1985. Praha: SPN, 1985. ISBN 14-411-83

SKUTIL, Martin a kol. *Základy pedagogicko - psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.

SLAVÍK, Milan a kol. *Vysokoškolská pedagogika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 256 s. ISBN 978-80-247-4054-6

SVOBODA, Jiří. *Kniha pro lektory: metodická příručka lektorských dovedností*. Praha: VOX, 2013. ISBN 978-80-87480-12-0.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

Elektronické zdroje:

Autorský tým. *Manuál podpory studentů s psychickým onemocněním na vysoké škole* [online]. Brno: Asociace poskytovatelů služeb studentům se specifickými potřebami na vysokých školách (AP3SP), 2016 [cit. 2019-05-25]. ISBN 978-80-270-0534-5. Dostupné z: <http://www.ap3sp.cz/public-documents/manual-PSY.pdf>

Botas, P. C. P., & Huisman, J. (2013). A Bourdieusian analysis of the participation of Polish students in the ERASMUS programme: cultural and social capital perspectives. *Higher education*, 66(6), 741-754. Retrieved 16. 4. 2014 from Web of science database on the World WideWeb:http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=UA&search_mode=OneClickSearch&qid=11&SID=X2LMFulLhtYWakYDzpG&page=1&doc=3#

Centrum podpory studentů se specifickými potřebami: Co nabízíme?. *Upol.cz* [online]. Olomouc: Uvinerzita Palackého v Olomouci [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://cps.upol.cz/>

Epravo. *Epravo.cz* [online]. Staré Město, 110 00 Praha 1, Česká republika: EPRAVO.CZ, 2019 [cit. 2019-05-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/>

Erasmus+. *Dům zahraniční spolupráce* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/cz/erasmus-plus/>

Erasmus: Studium v zahraničí. *Ec.europa.eu* [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/students/studying-abroad_cs

Erasmus+. *Evropská komise* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs

Erasmus+: Příručka k programu [online]. 15/01/2019. Praha, 2019 [cit. 2019-05-28]. ISBN 978-92-79-31161-1. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/erasmus-plus-programme-guide-2019_cs_1.pdf

Historie. *Historie programu Erasmus* [online]. Nový Jičín: EDUCA, 2017 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.educa-sos.eu/erasmus-historie>

Jak se stát erasmus patronem. *Erasmus 15 let* [online]. 2013 [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://erasmus15let5.webnode.cz/jak-se-stat-erasmus-patronem/>

Metodologie pedagogického výzkumu. *Pedagogika.školní* [online]. 2018 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://pedagogika.skolni.eu/pedagogika/metodologie-vyzkumu/>

Naep. *Výjezdy do zahraničí*[online]. [cit. 2019-04-17] Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=viewprojectfolder&project_folder_id=37&%3

Projekty mobility osob / vysokoškolské vzdělávání. *Erasmus +* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-vysokoskolske-vzdelavani/>

Pracovní stáže studentů v rámci programu Erasmus. *Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii* [online]. Česká republika: MZV [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/eu_pro_podnikatele/jak_podnikat_v_zahranici/podnikani_v_jinych_clenskych_statech_eu/pracovni_staze_studentu_v_ramci_programu.html

Teiresiás MU: Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky. *Teiresias.muni*[online]. 2018 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.teiresias.muni.cz/cim-je-stredisko-teiresias>

Zahraniční oddělení FHS UK. Informační brožura pro studenty. *Fhs.cuni.cz* [online]. Praha, 2015, [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://fhs.cuni.cz/FHS-161-version1-studium_v_zahranici.pdf

Sagit [online]. Horní 457/1, 700 30 Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2019 [cit. 2019-05-24]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/>

Zakony.centrum [online]. Pernerova 673/47 186 00 Praha 8: Economia, 2019 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/>

Zakonyprolidi.cz [online]. T. G. Masaryka 1280 760 01 Zlín: AION CS, 2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>

Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 2019 [online]. 2019. Praha: MŠMT, 2019 [cit. 2019-06-01]. ISBN Č. j.: MSMT-2019/2019-2. Dostupné z: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/Pravidla%20pro%20poskytov%C3%A1n%C3%AD%20p%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvku%20a%20dotac%C3%AD%202019.pdf>

Právní normy

Listina základních práv a svobod. In.: Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá Strana: Předsednictvo České národní rady, 1993, 16. prosince 1992, 1/1993, 2/1993 Sb.

Nařízení vlády o oblastech vzdělávání ve vysokém školství. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 2016, 275/2016 Sb.

Vyhláška o předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 2016, 278/2016 Sb.

Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky: Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2005, ročník 2005, 11/2005, 48/2005 Sb.

Vyhláška č. 27/2016 Sb.: Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2016, ročník 2016, 10/2016, 27/2016 Sb.

Vyhláška č. 270/2017 Sb.: Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2017, ročník 2017, 93/2017, 270/2017 Sb.

Vyhláška č. 416/2017 Sb.: Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2018, ročník 2017, 416/2017 Sb.

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: (školský zákon). In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 2004, 190/2004, 561/2004 Sb.

Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In.: Zlín: © AION CS, 2004, ročník 2004, 190/2004, 563/2004 Sb.

Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů: (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2019, ročník 1998, 39/1998, 111/1998 Sb.

Zákon č. 82/2015 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: AION CS, 2015, ročník 2016, 37/2015, 82/2015 Sb.

Zákon č. 137/2016 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: AION CS, 2016, ročník 2016, 137/2016 Sb.

Zákon č. 168/2018 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění zákona č. 303/2017 Sb. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: AION CS, 2018, ročník 2018, 86/2018, 168/2018 Sb.

Zákon č. 178/2016 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů ČR*. Zlín: © AION CS, 2018, ročník 2016, 178/2016 Sb.

Seznam použitých zkratek

Aj – a jiné

Apod. – a podobně

Atd. – a tak dále

Č – číslo

Č. j – Číslo jednací

ČR – Česká republika

EACEA - Education audiovisual and Culture Agency

H - hypotéza

LLP - lifelong learning programe

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

Např. – například

SP – specifická potřeba

R – respondent

S – strana

SP – specifická potřeba

VOŠ – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 – Vysoké školy, které se zúčastnily dotazníkového šetření

Tabulka č. 2 – odpovědi na otázku 2

Tabulka č. 3 - odpovědi na otázku 3

Tabulka č. 4 - odpovědi na otázku 4

Tabulka č. 5 - odpovědi na otázku 5

Tabulka č. 6 - odpovědi na otázku 6

Tabulka č. 7 - odpovědi na otázku 7

Tabulka č. 8 - odpovědi na otázku 8

Tabulka č. 9 - odpovědi na otázku 9

Tabulka č. 10 - odpovědi na otázku 10

Tabulka č. 11 - odpovědi na otázku 11

Tabulka č. 12 – H1

Tabulka č. 13 – H2

Tabulka č. 14 – H3

Graf č. 1 – Otázka 2

Graf č. 2 – otázka 3

Graf č. 3 – otázka 4

Graf č. 4 – otázka 5

Graf č. 5 – otázka 6

Graf č. 6 – otázka 7

Graf č. 6 – otázka 7

Graf č. 7 – otázka 8

Graf č. 8 – otázka 9

Graf č. 9- otázka 10

Graf č. 10 – otázka 11

Graf č. 11 – otázka 12

Graf č. 12 – H1

Graf č. 13 – H2

Graf č. 14 – H3

Graf č. 15 – H4

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník k praktické části bakalářské práce

Příloha 2 - Seznam vysokých škol zapojených do kvantitativního výzkumu

Příloha 1 – Dotazník k praktické části bakalářské práce

Podpora vysokoškolských studentů se specifickými potřebami při využití programů Erasmus - dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovoluji si Vás oslovit s prosbou o podporu při řešení závěrečné bakalářské práce, která mapuje možnosti podpory studentů se specifickými potřebami na vysokých školách u nás.

Mé jméno je Michala Nešetřilová a studuji na universitě Palackého v Olomouci. Vedoucím mé práce je prof. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Součástí bakalářské práce je i dotazníkové šetření pro pracovníky center/středisek podpory studentů se specifickými potřebami.

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku, jeho vyplnění nezabere více než 10 minut. Za samozřejmé považuji, že Vám výsledky (zpracovanou práci) zašlu pro zajímavost či k možnému využití budete-li mít zájem.

Mnohokrát děkuji a přeji krásný den.

Michala Nešetřilová, Dis.

1. Centrum/středisko podpory studentů se specifickými potřebami je součástí vysoké školy

.....

2. Kolika studentům se specifickými potřebami poskytuje své služby?

- a) 1 – 50
- b) 51 – 100
- c) 101 - 150
- d) více

3. Je součástí poskytování služeb centra/střediska také podpora vysokoškolských studentů se specifickými potřebami při využití programů Erasmus + - studijních pobytů či pracovních stáží?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

4. Myslíte si, že studenti se specifickými potřebami na Vaší vysoké škole mají větší zájem o studijní pobyty v zahraničí než o pracovní stáže?

- a) ano
- b) ne
- c) stejný zájem
- d) nevím

5. Kteří studenti mají podle Vašeho názoru o studijní pobyty a pracovní stáže největší zájem?

- a) studenti s omezením hybnosti
- b) studenti se zrakovým postižením
- c) studenti se sluchovým postižením
- d) jiné

prosím specifikujte:

6. Jsou studenti podle Vašeho názoru o možnostech studijních pobytů a stáží častěji informováni pomocí elektronické pošty (e-mailem) než osobním kontaktem zaměstnanců centra/střediska (přednáška, workshop, seminář)?

- a) ano
- b) ne
- c) stejně
- d) nevím

7. Uveďte prosím, které faktory podle Vašeho názoru hrají největší roli v motivaci studentů pro výběr konkrétní instituce hostitelské země?

Prosím seřadte je od nejdůležitějšího faktoru, vedle kterého napište číslo „1“ o kterém si myslíte, že hraje v rozhodování studentů největší roli a číslo „2“ vedle faktoru, o kterém si myslíte, že by byl jako druhý nejdůležitější atd. (do 5. místa)

- a) jazyk užívaný na instituci hostitelské země
- b) finanční dostupnost města, ve kterém se instituce hostitelské země nachází
- c) prestiž hostující instituce
- d) vzdálenost instituce hostitelské země od České republiky
- e) podnebí v místě, kde se instituce nachází

8. Mají studenti se specifickými potřebami možnost docházet do přípravného jazykového kurzu, zprostředkovaného Vaší vysokou školou před odjezdem na studijní pobyt či pracovní stáž?

- a) ano, vždy mají možnost přípravného kurzu
- b) ano, někdy mají možnost přípravného kurzu
- c) ne, tuto možnost nemají
- d) nevím

9. Jakou formou probíhá výběrové přijímací řízení studentů se specifickými potřebami na studijní pobyt či pracovní stáž na Vaší vysoké škole?

- a) písemnou formou
- b) osobním pohovorem
- c) kombinací písemné formy a osobního pohovoru
- d) jiný způsob výběru studentů

10. Spolupracuje rodina studenta se specifickými potřebami s organizací a přípravou studenta na pobyt v zahraničí?

- a) ano, většinou se rodina aktivně účastní, spolupracuje a pomáhá
- b) ano, někdy se rodina aktivně účastní, spolupracuje a pomáhá, ale ne ve většině případů
- c) ne
- d) nevím

11. Setkal/a jste se někdy s neochotou hostující vysoké školy přijmout studenta se specifickými potřebami?

- a) ano, jestliže ano, proč?
- b) ne
- c) jiná odpověď

12. Myslíte si, že možnost studijního pobytu a pracovní stáže Erasmus v zahraničí ovlivňuje kvalitu života studenta?

- a) ano, myslím si, že tato možnost pozitivně ovlivňuje kvalitu života studenta
- b) ano, myslím si, že tato možnost negativně ovlivňuje kvalitu života studenta
- c) ne, myslím si, že na kvalitu života tato zkušenost nemá žádný vliv
- d) jiná odpověď

Příloha 2 - Seznam vysokých škol zapojených do dotazníkového šetření

Česká zemědělská univerzita v Praze
České vysoké učení technické v Praze – středisko na podporu studentů se specifickými potřebami ELSA
Janáčkova akademie múzických umění v Brně
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Masarykova Univerzita – středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás
Mendelova univerzita v Brně
Ostravská univerzita – centrum podpory studentů se specifickými potřebami Pyramida
Slezská univerzita v Opavě
Technická univerzita v Liberci
Univerzita Hradec Králové
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Univerzita Karlova – centrum Carolina
Univerzita Palackého v Olomouci
Univerzita Pardubice
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava – centrum Slunečnice
Vysoká škola ekonomická v Praze
Vysoká škola polytechnická Jihlava
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
Vysoké učení technické v Brně
Západočeská univerzita v Plzni

Anotace

Jméno a příjmení:	Michala Nešetřilová
Katedra nebo ústav:	Ústav speciálně pedagogických studií
Vedoucí práce:	prof. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Podpora vysokoškolských studentů se specifickými potřebami při využití programů Erasmus
Název v angličtině:	Erasmus program support for university students with specific needs
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá projektem Erasmus pro studenty se specifickými potřebami na vysokých školách v České republice. V teoretické části uvádí vymezení klíčových výrazů na základě dostupné literatury, legislativy a elektronických zdrojů. Definuje pojem student a objasňuje problematiku specifických potřeb. Představuje centra na podporu studentů se specifickými potřebami a jejich aktivity. Práce se také věnuje problematice projektu Erasmus, jeho rámcovým aktivitám a jeho cílům. Dále práce objasňuje rozdíl mezi studijním pobytem a pracovní stáží v zahraničí</p> <p>Druhá část bakalářské práce se věnuje kvantitativnímu výzkumu, kterým je dotazníkové šetření. Zde najdeme vymezení hypotéz, samotný průběh a výsledky šetření. Cílem bylo zjistit, jaká podpůrná opatření nabízejí centra studentům vysokých škol se specifickými potřebami, kteří mají zájem o výjezd do zahraničí v rámci programu Erasmus. Účelem praktické části je zjistit především to, jakým způsobem jsou studenti obeznámeni s možnostmi programu Erasmus, co hraje rozhodující roli ve výběru hostující instituce, jakým způsobem probíhá přijímací řízení studentů a zda mají studenti možnost přípravných jazykových kurzů.</p>
Klíčová slova:	Erasmus, student, vysoká škola, specifická potřeba, studijní pobyt, pracovní stáž, zahraničí,
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the Erasmus project for students with specific needs at Universities in the Czech Republic. In the theoretical part is described the term student and its rights and duties are defined. Theoretical parts also explain the specific needs of students. It also explores what the Erasmus project is, what the

	<p>program aims and its activities. Part of the thesis is also devoted to clarifying the differences between an educational exchange and an internship. It also defines and presents supporting centres for students with specific needs. The second part of the thesis is devoted to the quantitative research, which is a questionnaire survey. Here we find the definition of hypotheses to be verified, the research itself and the results of the investigation. The purpose of the practical part is mainly to find out whether students are more interested in educational exchange or internships and if they are aware of benefits that Erasmus project brings. Practical part of the thesis also aims to find out, what plays a major role in the choice of hosting institution and whether students have the possibility of preparatory language courses.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Erasmus, student, university, specific needs, study abroad, work placement, abroad,
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha 1 – Dotazník k praktické části bakalářské práce</p> <p>Příloha 2 – Seznam vysokých škol zapojených do kvantitativního výzkumu</p>
Rozsah práce:	62 stran, 2 strany příloh
Jazyk práce:	Český jazyk